



Vest-Finnmark kommunerevisjon IKS
Oarje-Finnmárkku suohkanrevisiuvdna SGO



www.vefik.no

RAPPORT

FORVALTNINGSREVISJON

2017 - 2020

Forvaltning av næringsfond

HAMMERFEST KOMMUNE

FORORD

På bakgrunn av bestilling fra kontrollutvalget i Hammerfest kommune har VEFIK IKS gjennomført en forvaltningsrevisjon av forvaltning av næringsfond.

Revisjonen har før igangsetting av forvaltningsrevisjonen vurdert sin uavhengighet overfor Hammerfest kommune, jfr. kommunelovens § 24-4 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16-19. Vi kjenner ikke til forhold som er egnet til å svekke tilliten til vår uavhengighet og objektivitet til det arbeidet som har blitt gjort.

Vi takker Hammerfest kommune for samarbeidet i forbindelse med forvaltningsrevisjonen.

Alta, 12. april 2021

Ranveig Olaussen
Prosjektleder/forvaltningsrevisor

Viggo Johannessen
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

INNHold

0 SAMMENDRAG	1
0.1 FORMÅLET MED PROSJEKTET	1
0.2 REVISJONENS KONKLUSJON OG VURDERINGER	1
0.3 ANBEFALINGER	3
1 INNLEDNING	4
1.1 PROSJEKTETS BAKGRUNN OG FORMÅL	4
1.1.1 Bakgrunn	4
1.1.2 Formål	5
1.2 PROBLEMSTILLING	5
1.3 REVISJONSKRITERIER	5
1.3.1 Kilder til kriterier	5
1.3.2 Utleddning av kriterier	6
1.4 METODE	7
1.4.1 Datainnsamling	7
1.4.2 Avgrensing	8
1.4.3 Dataenes gyldighet og pålitelighet	8
2 BAKGRUNNSOPPLYSNINGER	9
2.1 ORGANISERING AV KOMMUNENS NÆRINGSARBEID	9
2.2 KOMMUNENS NÆRINGSFOND	9
3 SKJER TILDELING AV TILSKUDD FRA HAMMERFEST KOMMUNES NÆRINGSFOND I TRÅD MED REGELVERK OG RETNINGSLINJER?	12
3.1 SKJER TILDELING AV TILSKUDD FRA HAMMERFEST KOMMUNES NÆRINGSFOND I TRÅD MED REGELVERK OG RETNINGSLINJER?	12
3.1.1 Revisjonskriterier	12
3.1.2 Data	12
3.1.3 Vurdering	24
4 KONKLUSJON	30
5 ANBEFALINGER	32
6 KILDER OG LITTERATUR	33
VEDLEGG 1: RÅDMANNENS KOMMENTARER	34
VEDLEGG 2: METODE OG GJENNOMFØRING	35
VEDLEGG 3: UAVHENGIGHETSVURDERING	38

Tabelloversikt

Tabell 1: Regnskap/budsjett 2017-2019, ansvar 1511, 1512, 1513, art 14710	11
Tabell 2: Innkommne søknader i undersøkelsesperioden	13
Tabell 3: Gjennomgang av søknader til kommunalt næringsfond 2017 – 29.09.2019 - formål	14
Tabell 4: Gjennomgang av søknader til kommunalt næringsfond – dokumentasjon	17
Tabell 5: Tilskuddsform og tilskuddsbeløp	20
Tabell 6: Tilskuddsform	20
Tabell 7: Utbetaling av innvilgede søknader fra kommunalt næringsfond 2017 – 29.09.2019	21

0 SAMMENDRAG

0.1 Formålet med prosjektet

Formålet med prosjektet har vært å undersøke om Hammerfest kommunes tildeling av tilskudd fra kommunes næringsfond skjer i tråd med gjeldende regelverk og retningslinjer. På bakgrunn av dette vil kommunen få belyst ulike sider ved egen praksis og bli presentert for områder hvor det eventuelt er muligheter for forbedringer.

0.2 Revisjonens konklusjon og vurderinger

Konklusjon:

Revisjonens konklusjon er at Hammerfest kommune i all hovedsak tildeler tilskudd i tråd med de prioriterte innsatsområder som framgår av retningslinjene. Vi vil imidlertid bemerke at saksbehandling og vedtak med fordel kunne vært knyttet opp mot hvilket formål og tilskuddsform søknadene vurderes opp mot, dette for å tydeliggjøre at vilkår for tildeling er til stede. Retningslinjenes dokumentasjonskrav i forbindelse med søknadsbehandling er ifølge revidert enhet vurdert i hver enkelt sak, men framgår i liten grad av saksutredningene, og er derfor vanskelig for revisjonen å etterprøve. Dokumentasjonskravene som stilles i forbindelse med utbetaling er i liten grad oppfylt. Videre er rapporteringen av bruken av næringsfondsmidler svært mangelfull i forhold til retningslinjene for næringsfond i Hammerfest kommune.

Konklusjonen bygger på følgende vurderinger:

Kommunens prioritering av ressurser til nærings- og utviklingsområdet kommer blant annet til uttrykk ved at det budsjetteres med midler til næringsfond. Det er i noen grad etablert regler for vurdering av habilitet ved behandling av tilskuddssøknader gjennom vedtatte etiske regler for Hammerfest kommune. Av etiske regler inngår det blant annet at kommunens folkevalgte og medarbeidere i sentrale leder- og administrative stillinger skal registrere bistillinger, styreverv og økonomiske interesser i Styrevervregisteret til KS. Folkevalgte og ledende ansatte i Hammerfest kommune framgår av oversikten og revisjonen har ingen bemerkninger til dette.

Hammerfest kommune har etter vår vurdering et forbedringspotensial når det gjelder utarbeidelse av rutiner for kvalitetskontroll av saksbehandlingen.

Vedtatte retningslinjer for næringsfond angir hvilke opplysninger som skal oppgis og hvilke vedlegg som skal følge ved behandling av søknader. Næringsavdelingens tolkning og praksis har vært at ikke all opplistet dokumentasjon som fremgår av retningslinjenes bestemmelse om generelle tilskuddsvilkår, nødvendigvis skal ligge ved søknadene. Slik retningslinjene er tolket og praktisert skal søknader ha vedlagt relevant informasjon og bakgrunnstall.

Revisjonen har ikke kommentarer til kommunens praksis med hensyn til dette, men vi vil påpeke at en vurdering og tydeliggjøring av hvilke opplysninger og dokumentasjon som er vurdert som relevant ved behandling av den enkelte søknad vil gjøre det enklere å etterprøve saksbehandlingen med tanke på likebehandling i forvaltningen. En skriftliggjøring av den vurdering som er foretatt med hensyn til hvilken dokumentasjon og informasjon som er vurdert som nødvendig for søknadsbehandlingen i den enkelte sak vil etter revisjonens vurdering derfor være en forutsetning for at kontrollorganer skal kunne føre kontroll med forvaltningens virksomhet.

Dokumentasjon i forbindelse med tildeling av midler og rapportering av bruk av midler er ut fra revisjonens syn viktige opplysninger som bidrar til å gi kommunen et godt grunnlag for å vurdere hvorvidt tiltakene er økonomisk realistiske og gjennomførbare og i tråd med formålet for næringsfondene. Ved utbetaling av midler stiller retningslinjene krav til hvilken

dokumentasjon som skal foreligge før utbetaling. Før utbetaling av midler er det ut fra revisjonens syn viktig at nødvendig dokumentasjon foreligger for å påse at midlene brukes i samsvar med formålet som ligger til grunn for vedtak om tildeling. Revisjonens undersøkelse viser mangler ved den dokumentasjon som i henhold til retningslinjene skal foreligge ved utbetaling av innvilgede søknader i undersøkelsesperioden.

Kommunens vurderinger i saksutredningen og vedtakene viser i liten grad til hvordan innvilget tilskudd bidrar til at tiltaket stimulerer til nyskapning, nyetablering, knoppskyting, kompetanseheving eller andre utviklingstiltak basert på varige og lønnsomme arbeidsplasser og bedrifter i samsvar med kommuneplanens målsetninger, strategiske næringsplan og den til enhver tid gjeldende handlingsplan for strategisk næringsplan. Saksutredningen er derfor etter vår vurdering mangelfulle med hensyn til hvilke av næringsfondets formål og hvilken tilskuddsform som ligger til grunn for vedtak om innvilgelse av søknader. Vedtak om tildeling av midler baseres allikevel etter revisjonens gjennomgang av søknadsdokumenter og saksutredninger på relevante opplysninger, men vurderingene knyttes i mindre grad opp mot formålet, og angir i liten grad hvilket av næringsfondets formål tilsagnet er vurdert mot. En tydeliggjøring av hvilket av næringsfondets formål og hvilken tilskuddsform som ligger til grunn for vedtak om tildeling av tilskuddsmidler fra næringsfondet vil være med på å trygge forvaltningens krav til likebehandling, tillit og forutsigbarhet.

Det er fattet skriftlige vedtak i alle de undersøkte sakene i tråd med forvaltningslovens bestemmelser. Revisjonens gjennomgang av saksbehandlingstid viser at ti av de 23 kontrollerte søknadene er blitt behandlet innen én måned etter mottak. Revisjonen vil bemerke at det kun er sendt foreløpig svar i to av de 13 sakene hvor saksbehandlingstiden var på over en måned. Revisjonens vurdering er at forvaltningsloven krav om at det for enkeltvedtak skal sendes foreløpig svar dersom henvendelsen ikke kan besvares innen en måned, ikke i alle tilfeller følges av kommunen.

Alle vedtaksbrev som er gjennomgått i denne undersøkelsen inneholder opplysning om klageadgang og revisjonen har ingen merknader til dette. Det har kun vært en klagesak i undersøkelsesperioden, og denne er ut fra revisjonens vurdering behandlet av rett klageinstans. Revisjonen har på bakgrunn av dette vurdert at forvaltningslovens bestemmelser er fulgt. Det er ikke oversendt klagesaker til klagenemnda i undersøkelsesperioden.

Revisjonens vurdering er at rapportering om utvikling, status og ressursbruk knyttet til næringspolitiske virkemidler ikke skjer i henhold til retningslinjene for næringsfondet i Hammerfest kommune. Dette begrunnes i at oversikt over bruk av næringsfondsmidler i liten grad framgår av kommunens årsregnskap og årsmelding. Videre ved at rapporteringen knyttet til bruk av næringsfondsmidler er svært mangelfull da det i undersøkelsesperioden ikke er utarbeidet rapporter som er lagt fram for Styret for miljø og utvikling i henhold til retningslinjene. Næringsfondsmidler er offentlige midler og rapportering er viktig for å synliggjøre at midlene benyttes i tråd med kommunestyrets bevilgninger og i henhold til vedtatte retningslinjer for næringsfond.

Hammerfest kommune har etablert formaliserte rutiner for kontroll i forbindelse med utbetaling av tilskudd, men rutinene i forbindelse med utbetaling følges i liten grad når det gjelder dokumentasjonskravet som retningslinjene stiller før utbetaling av tilskudd. Revisjonens gjennomgang av saksmappene viser at vedtaks- og utbetalingsbrev i mange tilfeller kun undertegnes av saksbehandler. Revisjonen vil bemerke at vedtaks- og utbetalingsbrev bør undertegnes av den som er gitt delegert myndighet til å fatte vedtak. Gjennom dette vil en også synliggjøre at flere enn saksbehandler har vært involvert i tilsagnsvedtak og brev om utbetalinger fra næringsfondet.

0.3 Anbefalinger

Med bakgrunn i hovedfunnene som er gjort i denne undersøkelsen vil revisjonen anbefale at Hammerfest kommune:

- Påser at søknader om tilskudd fra næringsfondet inneholder dokumentasjon i henhold til næringsfondets retningslinjer ved søknadsbehandling, tildeling og utbetaling av tilskudd.
- Innretter saksbehandlingen slik at formål og tilskuddform som ligger til grunn for vedtaket framgår av vurderingen.
- Utarbeider rapport for bruk av fondets midler og legger denne fram for Styret for miljø og utvikling i henhold til retningslinjene for næringsfondet.
- Utarbeider statusrapporter med samlet oppstilling av fondets inntekter og utgifter i henhold til vedtatte retningslinjer for næringsfondet.
- Utarbeider rutiner og prosedyrer for kvalitetskontroll av saksbehandlingen av søknader om tilskudd fra næringsfondet.

1 INNLEDNING

1.1 Prosjektets bakgrunn og formål

1.1.1 Bakgrunn

Bakgrunnen for dette prosjektet er *Plan for forvaltningsrevisjon 2017-2020*, vedtatt av kommunestyret i Hammerfest den 15. desember 2016 (sak 140/16). Det framgår av den vedtatte planen at det skal gjennomføres en forvaltningsrevisjon av kommunens forvaltning av næringsfondet. Dette er det tredje forvaltningsrevisjonsprosjektet i denne planperioden.

Av *Overordnet analyse 2017-2020* for Hammerfest kommune framgår følgende om dette fokusområdet:

«Ifølge statlige myndigheter har kommunene en viktig rolle i arbeidet med å bidra til å utvikle attraktive arbeidsplasser og lokalsamfunn.¹ Det er derfor viktig at kommunene har et tydelig engasjement for lokal samfunnsutvikling og tilrettelegging for næringsutvikling. Kommunale næringsfond og kommunens ansvar for lokal samfunnsutvikling er grunnlaget for kommunens innsats på området.

I kommuneplanen til Hammerfest kommune (samfunnsdelen) er ett av fem satsingsområder “verdiskaping og næringsutvikling”.² På bakgrunn av denne planen har kommunestyret vedtatt en strategisk næringsplan (SNP)³, og en handlingsplan knyttet til denne.⁴ I SNP sies det at Hammerfest kommunes rolle som næringsutvikler faller sammen med samfunnsutviklerrollen, noe som innebærer at kommunen skal bidra til å utvikle et godt lokalsamfunn for innbyggere og næringsliv.⁵

Kommunestyret har vedtatt egne retningslinjer for næringsfondet.⁶ Her framgår det at formålet med fondet er å stimulere til nyskaping, nyetablering, knoppskyting, kompetanseheving eller andre utviklingstiltak basert på varige og lønnsomme arbeidsplasser og bedrifter i samsvar med kommuneplanens målsetninger, strategisk næringsplan (SNP) og den til enhver tid gjeldende handlingsplan til SNP: Videre framgår blant annet informasjon om vilkårene for støtte, tilskuddsformer, prioriterte satsingsområder og forvaltning av fondet.

Ifølge retningslinjene er behandling av søknader delegert til rådmannen. Videre framgår det at administrasjonen skal utarbeide rapport for anvendelse av fondets midler som framlegges for Styret for miljø og utvikling to ganger i året. Der er adgang til å klage på vedtak knyttet til næringsfondet. Klagen fremsettes for det organ som har fattet vedtaket. Dersom vedtaket opprettholdes, skal klagen oversendes kommunens klagenemnd for videre behandling. I 2015 ble det gitt tilsagn på om lag 6,5 millioner kroner, fordelt på 29 prosjekter.⁷

Området er vesentlig både fra et økonomisk perspektiv, et brukerperspektiv, et politisk perspektiv og et samfunnsperspektiv. Det er ikke utført forvaltningsrevisjon på området tidligere. Det utføres ikke statlig tilsyn på området.”

¹ <https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/regional--og-distriktpolitikk/regional-naringsutvikling/kommunaleregionale-naringsfond-knf/id662990/>

² Hammerfest kommune; Kommuneplanens samfunnsdel 2015-2027, side 20

³ Hammerfest kommune; Strategisk næringsplan 2009-2018

⁴ Handlingsplan til Strategisk næringsplan 2013-15.

⁵ Hammerfest kommune; Strategisk næringsplan 2009-2018, side 5.

⁶ Hammerfest kommune; Retningslinjer for næringsfondet, vedtatt av Kommunestyret 06.12.2012.

Retningslinjene for Hammerfest kommunes næringsfond er vedtatt av Fellesnemnda 30. September 2019. Retningslinjene vedtatt av Kommunestyret 06.12.2012 legges til grunn for undersøkelsen da undersøkelsen er begrenset til å gjelde tildelinger fram til 29. september 2019. Hammerfest kommune ble sammenslått med Kvalsund kommune fra 01.01.2020.

⁷ Hammerfest kommune; Årsrapport 2015, side 27.

1.1.2 Formål

Formålet med prosjektet har vært å undersøke om Hammerfest kommunes tildeling av tilskudd fra det kommunale næringsfondet skjer i tråd med gjeldende regelverk og retningslinjer. I dette ligger det å undersøke om tildelinger skjer i tråd med lovkrav, samt statlige og kommunale retningslinjer på området. På bakgrunn av dette vil kommunen få belyst ulike sider ved egen praksis og bli presentert for områder hvor det eventuelt er muligheter for forbedringer.

1.2 Problemstilling

Undersøkelsen er gjennomført på bakgrunn av følgende hovedproblemstilling vedtatt av kontrollutvalget den 17. oktober 2018 i sak 13/18:

«Skjer tildeling av tilskudd fra Hammerfest kommune næringsfond i tråd med regelverk og retningslinjer?»

Kontrollutvalget overlater til revisjon å utarbeide underproblemstillinger og eventuelle øvrige tilleggsproblemstillinger i tilknytning til hovedproblemstillingen.

Kontrollutvalget vedtar i tillegg følgende innspill til prosjektet:

Følgende tas med som innspill til prosjektets momentliste:

- *Rapporteres det i henhold til retningslinjene?*
- *Hvor mange klager foreligger i undersøkelsesperioden, og hvor mange saker oversendes klagenemnda? Inneholder klagenes fellestrekk?*
- *Er saksbehandlingstiden på søknader i henhold til regelverket?*
- *Hvordan profileres næringsfondet ut til publikum? Er det brukervennlig?*
- *Blir midlene brukt i tråd med retningslinjene?*
- *Dersom bruken av tildelte midler er i strid med retningslinjene, hvordan følges dette opp?»*

1.3 Revisjonskriterier

Revisjonskriterier er samlebetegnelsen på de krav og forventninger som brukes i den enkelte forvaltningsrevisjon for å vurdere den reviderte virksomhet. Kriteriene holdes opp mot faktagrunnlaget, og danner basis for de analyser og vurderinger som foretas, og de konklusjoner som trekkes.

1.3.1 Kilder til kriterier

Revisjonskriteriene i denne undersøkelsen er utledet fra følgende kilder:

- Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) av 25. september 1992
- Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) av 10. februar 1967
- Hammerfest kommune: Strategisk næringsplan 2009-2018
- Hammerfest kommune: Kommuneplanens samfunnsdel 2015-2027
- Retningslinjer for Hammerfest kommunes næringsfond, vedtatt av kommunestyret i Hammerfest den 06.12.2012.

1.3.2 Utledning av kriterier

Planlegging og innsats

Økt verdiskapning er å anse som hovedmålet for strategisk næringsplan og alt næringsutviklingsarbeid i Hammerfest kommune.⁸ I kommuneplanen til Hammerfest kommune (samfunnsdelen) er ett av satsningsområdene «*verdiskapning og næringsutvikling*».⁹ På bakgrunn av denne planen har kommunestyret vedtatt en strategisk næringsplan (SNP). I SNP sies det at Hammerfest kommunes rolle som næringsutvikler faller sammen med samfunnsutviklerrollen, noe som innebærer at kommunen skal bidra til å utvikle et godt lokalsamfunn for innbyggere og næringsliv.¹⁰

Næringsfondet er en «synlig» del av virkemidlene, og målrettet og trygg forvaltning av ressursene har betydning for hvordan kommunen fremstår overfor innbyggere, næringsliv og offentlige myndigheter. Hammerfest kommunes næringsfond består kun av kommunale midler som bevilges til næringsfondene.

I kommuneloven finner vi bestemmelsene om årsbudsjett og økonomiplan.¹¹ Kravene er at kommunen skal vedta budsjett for kalenderåret og for økonomiplanperioden (årlig, rullerende). Budsjettvedtakene skal omfatte hele kommunens virksomhet, være realistiske og vise alle forventede utgifter og inntekter i budsjettåret. Det skal være angitt dekning for alle aktiviteter i økonomiplanperioden. Bestemmelsene om årsbudsjett og økonomiplan gjelder tilsvarende for kommunale foretak.

Ut fra dette kan følgende revisjonskriterium utledes:

- Vedtatt tiltak skal være prioritert med ressurser

Forvaltningen av næringsfondet

Kommunestyret har vedtatt egne retningslinjer for næringsfondet.¹² Her framgår det at formålet med fondet er å stimulere til nyskapning, nyetablering, knoppskyting kompetanseheving eller andre utviklingstiltak basert på varige og lønnsomme arbeidsplasser og bedrifter i samsvar med kommuneplanens målsetninger, strategisk næringsplan (SNP) og den til enhver tid gjeldende handlingsplan til SNP. Videre framgår blant annet informasjon om vilkår for støtte, tilskuddsformer, prioriterte satsningsområder og forvaltning av fondet. En nærmere beskrivelse av næringsfondet og retningslinjene fremgår av rapportens pkt 2.2.

Ifølge opplysninger på kommunens hjemmesider skal søknad om tilskudd fra næringsfondet rettes til www.regionalforvaltning.no støtteordningen «Hammerfest kommune-Næringsfond». Ifølge retningslinjene er behandling av søknader delegert til rådmannen. Plan- og utviklingssjefen er delegert særskilt beslutningsmyndighet i forhold til tildeling av tilskudd fra næringsfondet¹³. Videre framgår det at administrasjonen skal utarbeide rapport for bruk av fondets midler som framlegges for Styret for miljø og utvikling to ganger i året.

Tildeling av midler fra kommunens næringsfond er enkeltvedtak og skal skje etter forvaltningslovens¹⁴ bestemmelser om saksforberedelse. Målrettet bruk av offentlige ressurser

⁸ Hammerfest kommune; Kommunedelplan: Strategisk næringsplan 2009-2018.

⁹ Hammerfest kommune; Kommuneplanens samfunnsdel 2015-2027, side 20.

¹⁰ Hammerfest kommune; Strategisk næringsplan 2009-2018, side 5.

¹¹ Kommuneloven § 44 om økonomiplan og § 46 om årsbudsjettets innhold.

¹² Hammerfest kommune; Retningslinjer for næringsfondet, vedtatt av Kommunestyret 06.12.2012.

Retningslinjene for Hammerfest kommunes næringsfond er vedtatt av Fellesnemnda 30. September 2019. Hammerfest og Kvalsund kommune ble sammenslått til Hammerfest kommune fra 01.01.2020. Retningslinjene vedtatt av kommunestyret 06.12.2012 legges til grunn for undersøkelsen da undersøkelsen er begrenset til å gjelde fram til og med 31. august 2019.

¹³ Rådmannens delegasjonsreglement vedtatt 08.05.2017

¹⁴ Lov om behandlingssåten i forvaltningssaker (LOV-1967-02-10)

forutsetter at vedtak er basert på en saklig og grundig utredning, og at spørsmål om saksbehandlers habilitet er avklart. Forvaltningsloven § 6 angir hvilke habilitetskrav som stilles til offentlige tjenestemenn. Det er adgang til å klage på vedtak knyttet til næringsfondet. Klagen framsettes skriftlig for det organ som har fattet vedtaket. Dersom vedtaket opprettholdes, skal klagen oversendes klagenemnda for videre behandling.

Basert på dette kan følgende revisjonskriterier utledes:

- Saksbehandling av tilskuddssøknader fra næringsfondet skal skje i henhold til forvaltningslovens bestemmelser om saksforberedelse
- Fondets midler skal tildeles i tråd med retningslinjene for næringsfondet
- Klagesaker skal behandles i henhold til forvaltningslovens § 28

Organisering

Kommunalt næringspolitisk arbeid representerer en operasjonalisering av regionalt og statlig arbeid med mål om utvikling av et robust og bærekraftig næringsliv i livskraftige samfunn. Gjennom dette arbeidet stiller det offentlige virkemidler og ressurser til rådighet for målrettede tiltak som skal stimulere fremvekst av ny næringsvirksomhet, og samarbeid og innovasjon blant etablerte virksomheter.

Kontroll med effektiv og målrettet bruk av ressurser sikres gjennom rapportering og evaluering av tiltak. Virkemidler og tiltak som utøves i kommunal regi og/eller finansieres over kommunens budsjetter skal komme frem av disse. Av retningslinjer for næringsfond framgår det at administrasjonen skal utarbeide rapport for bruk av fondets midler som fremlegges for Styret for miljø og utvikling 2 ganger i året. I tillegg skal det lages egne statusrapporter med samlet oppstilling av fondets inntekter og utgifter. Kommuneloven § 48 setter krav til regnskapsføring og rapportering¹⁵ av bruken av ressurser. Kommuneloven stiller også krav til «*betryggende kontroll*»¹⁶ og viser til at dette ansvaret tilligger rådmannen.

Ut fra det ovenstående kan følgende revisjonskriterier utledes:

- Rapportering av utvikling, status og ressursbruk knyttet til næringspolitiske virkemidler skal skje i henhold til kommuneloven og retningslinjene for næringsfondet
- Administrasjonen skal utarbeide rapport for bruk av fondets midler som fremlegges for Styret for miljø og utvikling
- Kommunens engasjement i nærings- og utviklingsarbeidet skal være gjenstand for betryggende kontroll

1.4 Metode

1.4.1 Datainnsamling

Metode er samlebetegnelsen på de framgangsmåtene som benyttes for å samle inn og bearbeide data som kan gi svar på problemstillingen i en undersøkelse. Framgangsmåten i denne undersøkelsen har i all hovedsak vært dokumentanalyse. Revisjonen har i tillegg hatt korrespondanse med kontaktperson i Hammerfest kommune i forbindelse med spørsmål, avklaringer og oversendelse av dokumentasjon. I tillegg har kommuneansvarlig regnskapsrevisor for Hammerfest kommune bidratt med innhenting av datagrunnlag i form av regnskapsopplysninger fra kommunens regnskapssystem.

¹⁵ Kommuneloven § 48 nr. 2 om årsregnskap og nr. 5 om årsberetning. Ny kommunelov trådte i kraft ved kommunestyrets konstitusering 10. Oktober 2019. I denne undersøkelsen henvises det til tidligere kommunelov.

¹⁶ Kommuneloven § 23 nr. 2 om administrasjonssjefens oppgaver og myndighet.

En nærmere redegjørelse for metode, framgangsmåte og kvalitetssikring framgår av rapportens vedlegg 2.

1.4.2 Avgrensing

Undersøkelsen er foretatt med sikte på å belyse kommunens praksis i forbindelse med tildeling av midler fra næringsfondet.

Undersøkelsen begrenses til å gjelde 23 søknader i tidsrommet fra 01.01.2017 til 29.09.2019, hvorav ni avslåtte og 14 innvilgede. Revisjonen anser dette som tilstrekkelig i forhold til grunnlaget for vår undersøkelse. Antall utvalgte søknader fra perioden antas av revisjonen å ligge innenfor det som er praktisk håndterbart innenfor tildelt tidsramme for prosjektet.

Av praktiske og ressursmessige grunner har det vært nødvendig å foreta en avgrensing knyttet til hvilke deler av forvaltningsloven vi har gjort vurderinger opp mot. Når det gjelder saksbehandling av tilskuddssøknader har revisjonen avgrenset vurderingene til bestemmelsene i loven som omhandler habilitet, saksforberedelse, vedtak, saksbehandlingstid og klagebehandling.

1.4.3 Dataenes gyldighet og pålitelighet

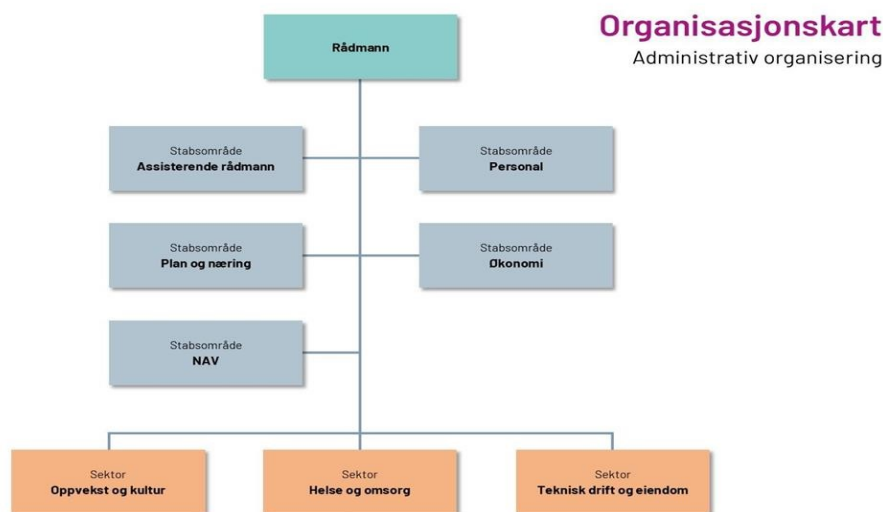
Med gyldige data menes at det skal være samsvar mellom formålet for undersøkelsen og de data som er samlet inn. Dataens gyldighet (relevans) er sikret ved at all datainnsamling er gjort med utgangspunkt i revisjonskriteriene. Dette gjelder både hvilke dokumenter vi har innhentet, samt hvilke spørsmål vi har stilt. Alle innsamlede data er gruppert etter revisjonskriteriene.

Med pålitelige data menes at data skal være mest mulig presise og nøyaktige. Dataens pålitelighet er sikret ved at fakta i rapporten er verifisert av informantene. Bruk av flere metoder for datainnsamling, samt revisjonens interne rutiner for kvalitetssikring bidrar også til å sikre at innsamlet data er pålitelig. Det vises også til vedlegg 2 i rapporten.

2 BAKGRUNNSOPPLYSNINGER

2.1 Organisering av kommunens næringsarbeid

I Hammerfest kommune inngår næringsutvikling og landbruk under stabsområdet for plan og næring¹⁷.



Sist oppdatert: 29.11.2019 11:30

Næringsavdelingen er organisert med avdelingsleder for næring og en saksbehandler som administrativt er underlagt plan og næringssjef¹⁸.

2.2 Kommunens næringsfond

Kommunestyret vedtar bevilgninger til næringsfond gjennom budsjetterte midler til Plan- og utviklingsavdelingen¹⁹. Rådmannen er gitt delegert myndighet til å behandle søknader om tilskudd, og plan- og utviklingssjefen er delegert særskilt beslutningsmyndighet i forhold til tildeling av tilskudd fra næringsfondet. Søknader om tilskudd fra kommunens næringsfond behandles av saksbehandler ved plan og næringsavdelingen i Hammerfest kommune. Ifølge opplysninger fra kontaktperson mottar ikke Hammerfest kommune fylkeskommunale midler til næringsfond. Formålet med næringsfondet er å stimulere til nyskaping, nyetablering, knoppskyting, kompetanseheving eller andre utviklingstiltak basert på varige og lønnsomme arbeidsplasser og bedrifter i samsvar med Kommuneplanens målsetninger, strategisk næringsplan (SNP) og den til enhver tid gjeldende handlingsplan for SNP²⁰.

Tilskuddsordningen omfatter alle næringer inkludert jordbruk, bortsett fra investeringer i fiskeflåten som faller utenom retningslinjene. Tildelinger skjer gjennom ulike tilskuddsformer som tilskudd til:

- bedriftsutvikling
- investeringer
- kommunalt tiltaksarbeid
- kommunale grunnlagsinvesteringer

¹⁷ <https://hammerfest.kommune.no/politikk-og-organisasjon/om-kommunen/organisering/administrativ-organisering/>

¹⁸ Plan og utviklingssjef i undersøkelsesperioden.

¹⁹ Endret til stabsområde Plan og næring, oppdatert 29.11.2019.

²⁰ Retningslinjer næringsfond pkt. 1

- strategiske utviklingsprosjekter

Ifølge pkt 4 i retningslinjene for næringsfondet Hammerfest kommune prioriteres følgende tiltak:

- Tiltak som fører til økning i sysselsettingen
- Tiltak som fører til betydelig lønnsomhetsforbedring eller utvikling
- Tiltak til bedrifter som har en uttalt strategi for eksport av sine tjenester
- Bedrifter som utvikler Hammerfests senterfunksjoner
- Tilskudd til virksomheter som er prioritert i kommuneplan og handlingsplanen til strategisk næringsplan
- Tilskudd til tiltak som skaper eller representerer nye produkter og tjenester

Det gis ikke støtte til følgende tiltak²¹:

- Gjeldssanering
- Garantier og lån
- Tilskudd til tiltak som er ledd i bedriftens ordinære drifts- eller utviklingsarbeid
- Investerings i mobilt transportutstyr, herunder truck, traktor, bil, lastebil, m.m.
- Investeringer i ordinært kontorutstyr, herunder PC, dataanlegg, telefaks, telefon, kontorinnredninger, møbler og lignende (gjelder ikke datautstyr som inngår som produksjonsmidler)
- Interne kostnader, for eksempel i forbindelse med opplæring, produktutvikling, andre utviklingstiltak m.m. i bedriften
- Eget arbeid ved bedriftsutvikling og investeringer
- Grunnopplæring
- Lovpålagte tiltak
- Kostnader ved overtakelse av igangværende virksomhet (eierskifte).

Tilskuddsform og kapitalbehov vil være avgjørende for størrelsen på tilskudd som gis.

Informasjon om næringsfond er tilgjengelig for potensielle søkere på Hammerfest kommunes hjemmesider www.hammerfest.kommune.no og gjennom portalen www.regionalforvaltning.no.

Ressurser til næringsområdet

Kommunens prioritering av ressurser til næringsutvikling kommer til uttrykk gjennom kommunestyrets bevilgninger til næringsvirksomhet. Det budsjetteres årlig med tilskuddsmidler til næringsvirksomhet, næringsprosjekter og strategisk utvikling.

Næringsfondene i Hammerfest kommune framkommer som budsjetterte beløp på det enkelte ansvar og den enkelte art i kommunens driftsregnskap. Bruken av de ressurser som stilles til rådighet for tildeling av tilskudd fra næringsfondene synliggjøres gjennom budsjetterte beløp på ansvar/art i kommunens driftsregnskap. Første året i økonomiplanperioden vedtas som neste års budsjett. Kommunestyret vedtar årsbudsjettet på programnivå, og i tråd med delegasjonsreglementet fordeler administrasjonen rammene videre på detaljnivå innenfor sentraladministrasjonen og sektorene. Når det gjelder økonomiplan for 2017-2020 og 2018-2021 framgår det ikke noen eksplisitte opplysninger knyttet til bevilgninger som gis til næringsvirksomhet. I forbindelse med kommunestyret i Hammerfest sin behandling av økonomiplan for 2019-2022²² framgår det at post for tilskudd til næringsvirksomhet er redusert fra 2018 til 2019 i administrasjonens forslag. Posten økes fra kr 250 000 som ligger i

²¹ Retningslinjer for næringsfond pkt. 4

²² Kommuneplanens handlingsdel 2019-2022 Økonomiplan 2019-2022 - Budsjett 2019, side 54

administrasjonens forslag til kr 750 000 i hele perioden. Dvs. en økning med kr 500 000. Videre framgår det at post for strategisk næringsfond også er redusert fra 2018 til 2019 i administrasjonens forslag. Posten økes med kr 500 000 i hele økonomiplanperioden slik at det hvert år i økonomiplanperioden ligger inne 1 mill. kroner i likhet med det som ligger inne i 2018.

Revisjonen har foretatt spørring i Hammerfest kommunes regnskap på *art 14710 Tilskudd til næringsformål* under *ansvar 1511 Tilskudd til næringsvirksomhet, ansvar 1512 Næringsprosjekter og ansvar 1513 Strategisk utvikling*. I tabellen under følger posteringer som er innhentet fra Hammerfest kommunes detaljregnskap for årene 2017, 2018 og 2019 når det gjelder regnskap og budsjett.

Tabell 1: Regnskap/budsjett 2017-2019, ansvar 1511, 1512, 1513, art 14710

Ansvar/art i Hammerfest kommunes regnskap	Regnskap	Budsjett	Regnskap	Budsjett	Regnskap	Budsjett
	2017	2017	2018	2018	2019	2019
Ansvar 1511 Tilskudd næringsvirksomhet Art 14710 Tilskudd til næringsformål	628 712	1 100 000	2 174 492	1 100 000	1 170 200	850 000
Ansvar 1512 Næringsprosjekter Art 14710 Tilskudd til næringsformål	930 000	930 000	105 000	930 000	422 000	930 000
Ansvar 1513 Strategisk utvikling Art 14710 Tilskudd til næringsformål	577 000	1 000 000	850 000	1 000 000	850 000	1 000 000

Det framgår av Hammerfest kommunes regnskap at det ikke avsettes midler til fondskonto i balansen når det gjelder bevilgninger til næringsfondet. Da dette er kommunens egne midler er det heller ikke noe krav om til avsetning til bundne disposisjonsfond, slik det ville ha vært dersom dette hadde vært eksterne midler. Ifølge Hammerfest kommunes budsjett og økonomireglement²³ har budsjettansvarlige ved regnskapsmessig mindreforbruk ikke anledning å avsette ubrukte ikke øremerkede midler til bruk i senere budsjettår. Eventuelle ubrukte midler vil inngå i kommunens årsresultat.

²³ Budsjett og økonomireglement, vedtatt av Hammerfest kommunestyre 06.04.2017

3 SKJER TILDELING AV TILSKUDD FRA HAMMERFEST KOMMUNES NÆRINGSFOND I TRÅD MED REGELVERK OG RETNINGSLINJER?

3.1 Skjer tildeling av tilskudd fra Hammerfest kommunes næringsfond i tråd med regelverk og retningslinjer?

3.1.1 Revisjonskriterier

- Vedtatte tiltak skal være prioritert med ressurser
- Saksbehandling av tilskuddssøknader fra næringsfondet skal skje i henhold til forvaltningslovens bestemmelser om saksforberedelse
- Fondets midler skal tildeles i tråd med retningslinjene for næringsfondet
- Klagesaker skal behandles i henhold til forvaltningslovens § 28
- Rapportering av utvikling, status og ressursbruk knyttet til næringspolitiske virkemidler skal skje i henhold til retningslinjene for næringsfondet
- Administrasjonen skal utarbeide rapport for bruk av fondets midler som fremlegges for Styret for miljø og utvikling.
- Kommunens engasjement i nærings- og utviklingsarbeid skal være gjenstand for betryggende kontroll

3.1.2 Data

Søknader om tilskudd fra Hammerfest kommunes næringsfond fylles ut og sendes inn gjennom portalen regionalforvaltning.no. Av retningslinjene framgår det at følgende opplysninger skal opplyses/vedlegges søknader om tilskudd fra næringsfondet: Regnskapstall og/eller budsjett, investeringsplan, kostnadsoverslag, forretningsplan, markedsvurderinger, m.m. Det framgår også av retningslinjene at før søknad behandles skal skatteattest være framlagt, og søker skal i søknaden gi en oversikt over alle offentlige tilskudd bedriften har mottatt de siste 3 år.

Det er saksbehandler ved næringsavdelingen i Hammerfest som mottar og behandler innkomne søknader. Saksbehandler angir sin vurdering og forslag til innstilling til rådmannen. I henhold til rådmannens delegasjonsreglement²⁴ er Plan- og utviklingssjef delegert særskilt beslutningsmyndighet i forhold til tildeling av tilskudd fra næringsfondet og fiskerifondet.

Ressurser

Kommunens prioriteringer av ressurser til nærings- og utviklingsområdet kommer blant annet til uttrykk ved at det budsjetteres med midler til næringsfondene. Ved kommunestyrets behandling av årsbudsjettet for 2019 kom disse prioriteringene også eksplisitt fram gjennom kommunestyrets vedtak om økt bevilgning i forhold til administrasjonens forslag. Dette har ikke vært praksis for årene 2017 og 2018 da administrasjonen har gjennomført budsjettering av disse bevilgningene innenfor den ramme som ble tildelt av kommunestyret.

Som oppstillingen i tabell 1²⁵ viser er det avvik mellom budsjetterte og tildelte midler. Det er ikke krav om avsetning til bundne disposisjonsfond når det gjelder kommunens interne midler. Det følger også av Hammerfest kommunes budsjett og økonomireglement at ubrukte ikke øremerkede midler ikke skal avsettes til bruk i senere budsjettår.

²⁴ Vedtatt 08.05.2014

²⁵ Tabell 1, side 11 i rapporten

Habilitet

Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon, KS, har opprettet et styrevervregister slik at allmennheten kan få innsikt i hvilke roller, styreverv og økonomiske interesser de folkevalgte og den øverste administrative ledelsen i en kommune har. Det framgår av Hammerfest kommune sine vedtatte etiske regler at kommunens folkevalgte og medarbeidere i sentrale leder- og administrative stillinger skal registrere bistillinger, styreverv og økonomiske interesser i Styrevervregisteret til KS. Hammerfest kommune har publisert informasjon om styrevervregisteret på sine hjemmesider.²⁶ Av Hammerfest kommunes etiske regler framgår det: «Vi lar ikke egne, familiens eller nære venners interesser påvirke våre handlinger, saksbehandlinger eller vedtak»²⁷.

Søknader

Ifølge opplysninger fra kontaktperson i Hammerfest kommune opereres det ikke med søknadsfrist og søknader om tilskudd blir fortløpende behandlet. Det følger videre av den informasjon vi har fått fra kommunen: «Når det nærmere seg slutten av året blir det gjort en avveining på hva som skal prioriteres, målt mot eventuelle gjenstående midler, der «nedprioriterte» søknader har blitt behandlet mot det nye budsjettåret».

Revisjonen har mottatt en oversikt over antall innkomne søknader i undersøkelsesperioden. Det framgår av oversikten at det er innkommet 49 søknader²⁸. Av disse er 28 innvilget, 15 avslått, to kansellert og tre søknader er trukket.

Tabell 2: Innkomne søknader i undersøkelsesperioden

År	Innkomet	Innvilget	Avslått	Søknad trukket	Kansellert
2017	22	10	8	2	2
2018	15	9	6		
2019	12	9	1	1	

Av innkomne søknader i undersøkelsesperioden har revisjonen valgt ut 23 saker som omfattes av denne undersøkelsen. Oversikt over saksbehandlingstid fra søknad er mottatt til vedtak er fattet i de 23 undersøkte sakene, viser at gjennomsnittlig saksbehandlingstid for søknadene er på 46 dager. Lengste saksbehandlingstid var 176 dager og korteste saksbehandlingstid var på 6 dager. I en av disse sakene er det bedt om tilleggsopplysninger etter 7 dager, da dette ikke er forelagt saksbehandler, er avslag gitt etter 111 dager. Det er sendt foreløpig svar i to av de 13 sakene hvor saksbehandlingstiden var på over én måned.

Tildeling

Det framgår av Hammerfest kommunes retningslinjer for næringsfond²⁹ at fondet skal stimulere til nyskaping, nyetablering, knoppskyting, kompetanseheving eller andre utviklingstiltak basert på varige og lønnsomme arbeidsplasser og bedrifter i samsvar med Kommuneplanens målsetninger, strategiske næringsplan (SNP) og den til enhver tid gjeldende handlingsplan til SNP.

Ordningen gjelder i utgangspunktet alle næringer inkludert jordbruk. Investeringer i fiskeflåten faller utenom retningslinjene da Hammerfest kommune har særskilte bevilgninger til dette formålet.

²⁶ www.Hammerfest.kommune.no

²⁷ Hammerfest kommune, Etiske regler

²⁸ En søknad er mottatt innenfor undersøkelsesperioden, men ikke behandlet før etter 29.09.2019.

²⁹ Vedtatt av kommunestyret 06.12.2012

Det framgår videre av retningslinjenes punkt 4 at følgende tiltak prioriteres:

- Tiltak som fører til økt sysselsetting
- Tiltak som fører til betydelige lønnsomhetsforbedringer eller utvikling
- Tiltak til bedrifter som har en uttalt strategi for eksport av sine tjenester
- Bedrifter som utvikler Hammerfests senterfunksjoner
- Tilskudd til virksomheter som er prioritert i kommuneplan og handlingsplanen til strategisk næringsplan
- Tilskudd til tiltak som skaper eller representerer nye produkter og tjenester.

Av punkt 3 i retningslinjene framgår krav til opplysninger som skal oppgis/vedlegges tilskuddssøknad, herunder regnskapstall og/eller budsjett, investeringsplan, kostnadsoverslag, forretningsplan, markedsvurderinger, m.m. Før søknaden behandles skal skatteattest være fremlagt, og søker skal gi en oversikt over alle offentlige tilskudd bedriften har mottatt de siste 3 år³⁰.

Revisjonen har gjennomgått 23 av søknadene med tilhørende vedtak knyttet til kommunens næringsfond for undersøkelsesperioden. Av disse er ni avslått og 14 innvilget. De fleste av søknadene som er gjennomgått er angitt unntatt offentlighet. Ifølge saksbehandler er grunnen til dette at det har vært mangelfull opplæring i saksbehandlingssystemet. En kode for unntatt offentlighet blir lagt inn av postmottak og følger et hvert dokument i saken, så lenge disse ikke blir manuelt fjernet fra det aktuelle dokumentet. For inngående søknader er det vanlig at disse inneholder elementer som bør holdes unntatt offentlighet, det samme gjelder den interne behandlingen. Men ifølge saksbehandler er det normalt ingen grunn til å tilsagn- og avslagsbrev, samt svar på utbetalingsanmodninger unntatt offentlighet. Ifølge saksbehandler har disse i praksis heller ikke blitt håndtert som unntatt offentlighet, selv om koden har blitt med i brevhodet. Det etterstrebtes åpenhet så langt det lar seg gjøre, i tråd med rutine for innsyn etter offentlighetsloven³¹. I en av saksmappene ligger det en innsynsbegjæring hvor saksutredning og vedtak er unntatt offentlighet. Her framgår det av svarbrevet at det gis fullt innsyn.

Det er benyttet søknadsskjema RF 13.50 – Kommunalt næringsfond, Søknad – Bedriftsrettet/etablererstøtte på alle gjennomgåtte søknader. Alle søknader som er omfattet av denne undersøkelsen er fremmet til Hammerfest kommune gjennom søknadsportalen www.regionalforvaltning.no.

Av tabellen nedenfor gjengis saksbehandlers vurdering av hvorvidt tiltaket er i tråd med fondets formål. Saksutredningen ligger til grunn for vedtak i saken.

Tabell 3: Gjennomgang av søknader til kommunalt næringsfond 2017 – 29.09.2019 - formål

Arkivsak	Vedtak	Utdrag av saksbehandlers vurdering	Revisjonens gjennomgang - kommentar
17/258	Avslått	Prosjektet er av saksbehandler vurdert å falle utenom kriteriene for tilskudd fra næringsfondet.	Formål framgår av saksbehandlers vurdering.
17/457	Innvilget	Prosjektet er av saksbehandler vurdert å falle inn under kommunens satsningsområder.	Formål framgår ikke av saksbehandlers vurdering.
17/1028	Innvilget	Det framgår av saksbehandlers vurdering at det ses positivt på etableringen av tiltaket og at tiltaket vil kunne skape ringvirkninger i form av økt aktivitet.	Formål framgår ikke av saksbehandlers vurdering.

³⁰ Retningslinjene punkt 3.

³¹ Hammerfest kommune, Rutine for innsyn etter offentlighetsloven, arkivref: 2020/4564

17/1076	Innvilget	Det framgår av saksbehandlers vurdering at Hammerfest kommune har behov for flere opplevelsesbedrifter.	Formål framgår ikke av saksbehandlers vurderingen.
17/1388	Avslått	Av saksbehandlers vurdering framgår det at tiltaket er utelukkende positivt, men at det er å anses som ledd i bedriftens ordinære utviklingsarbeid og er dermed ikke støtteberettiget. Søker har allerede mottatt maksimalt av det næringsfondets retningslinjer tillater til bedriftsutvikling.	Avslaget er fundert på annet grunnlag enn formålsbestemmelsen.
17/1586	Innvilget	Det framgår av saksbehandlers utredning at kommunen i dag legger store økonomiske, administrative og politiske ressurser i arbeidet.	Formål framgår ikke av saksbehandlers vurdering.
17/2580	Avslått	Av saksbehandlers vurdering framgår det at etablering av infrastruktur på privat eiendom ikke er en sak som behandles av næringsfondet. Støtte til skisseprosjekt avslås også da det tidligere er gitt støtte til bedriftsutvikling med øvre ramme for hva som kan innvilges til utviklingsmidler i pr. prosjekt.	Avslaget er begrunnet med at det konkrete tiltaket faller utenom formålet med næringsfondet. Avslaget er fundert på annet grunnlag enn formålsbestemmelsen.
17/2812	Innvilget	Saksbehandlers vurdering er at produktet kan ha et stort potensial i Hammerfest og kan utgjøre et spennende tilbud til innbyggere og turister.	Formål framgår ikke av saksbehandlers vurdering.
17/3015	Avslått	Saksbehandler vurderer prosjektet å ikke falle inn under næringsfondets primære formål som er støtte til nyetablering av nye lønnsomme og varige arbeidsplasser i kommunen.	Formålet framgår av saksbehandlers vurdering.
18/200	Avslått	Saksbehandlers vurdering er at det tidligere er gitt støtte til formålet og en finner ikke det rimelig at Hammerfest kommune skal forestå den vesentligste delen av drift og vedlikehold.	Avslaget er fundert på annet grunnlag enn formålsbestemmelsen.
14/2494	Innvilget	Saksbehandlers vurdering er at dette utgjør en viktig faktor i vinterorientert bolyst og reiselivssammenheng. Det innstilles på tildeling i form av driftstilskudd.	Formålet framgår ikke av saksbehandlers vurdering.
18/604	Avslått	Det framgår av saksbehandlers vurdering at prosjektet allerede er støtte av Hammerfest kommune. Videre er søknadssummen er av en slik størrelse at den faller utenfor næringsfondets rammer.	Avslaget er fundert på annet grunnlag enn formålsbestemmelsen.
18/605	Innvilget	Saksbehandlers vurdering er at prosjektet har et spennende potensiale og det anbefales derfor at kommunen støtter utvikling av forretningsplan.	Formålet framgår ikke av saksbehandlers vurdering.
18/1104	Avslått	Søknaden er av saksbehandler vurdert å falle utenfor næringsfondets definerte satsningsområder, samtidig som midlene i kommunens næringsfond er begrensede, og de beskrevne tiltak vil derfor ikke kunne prioriteres.	Avslaget er fundert på en annet grunnlag enn formålsbestemmelsen.
18/1659	Avslått	Avslag er gitt på bakgrunn av at midlene for 2018 er fordelt, og søker oppfordres til å søke igjen i 2019 eller ved en senere anledning.	Avslaget er fundert på annet grunnlag enn formålsbestemmelsen.
18/2446	Innvilget	Saksutredningen er ikke forelagt revisjonen. Ut fra foreløpig svar av 15.11.2018 har saksbehandler innstilt positivt på behandling	Formålet framgår ikke av saksbehandlers vurdering.

		av søknaden. Næringsfondets midler er så godt som fordelt, sluttbehandling av søknaden, og et eventuelt tilskudd, vil ikke kunne gjennomføres før politisk behandling av neste års budsjett er gjennomført. Tilskudd er innvilget 13.12.2018.	
18/3105	Innvilget	Dokumentasjon på saksutredningen er ikke forelagt revisjonen. Det framgår av foreløpig svar av 15.11.2018 har saksbehandler innstilt positivt på behandling av søknaden. Næringsfondets midler er så godt som fordelt, sluttbehandling av søknaden, og et eventuelt tilskudd, vil ikke kunne gjennomføres før politisk behandling av neste års budsjett er gjennomført. Søknaden er innvilget 13.12.2018.	Formålet framgår ikke av saksbehandlers vurdering.
18/3852	Innvilget	Ut fra vurdering gitt av saksbehandler er prosjektet en viktig del av satsningen mot vandreturisme og det å løfte frem kysten som en destinasjon.	Formålet framgår ikke av saksbehandlers vurdering.
18/3858	Innvilget	Ut fra saksbehandlers vurdering er prosjektet absolutt noe kommunen bør kunne stille seg bak.	Formålet framgår ikke av saksbehandlers vurdering.
19/490	Avslått	Søknaden er avslått med begrunnelse i at det ikke er anledning til samfinansiering mellom midler fra næringsfondet og midler som forvaltes av fylkeskommunen, Innovasjon Norge eller andre offentlige støtteordninger.	Avslaget er fundert på annet grunnlag enn formålsbestemmelsen.
19/1127	Innvilget	Ut fra saksbehandlers vurdering er det økende fokus på grønn økonomi, også lokalt. Videre følger det at virksomheter som baseres på bærekraftige prinsipper fremmes i økende grad som en lovende fremtidig satsning. Sammen med økende lokalt fokus på forretningsmuligheter innen denne næringen vil det være spennende om man fikk etablert en slik konferanse i Hammerfest.	Formålet framgår ikke av saksbehandlers vurdering.
19/2143	Innvilget	Tidligere søknad er avslått grunnet for høy andel offentlig finansiering. Denne søknaden belyser i bedre grad næringslivets reelle innsats, samtidig som offentlig støtte ikke utgjør mer enn 50%. Tilskuddet fra kommunen sammen med støtten fra Innovasjon Norge og fylkeskommunen, matcher næringslivets innsats mot prosjektkostnader og eksterne kostnader. Søknaden innvilges under forutsetning at den totale offentlige støtten ikke overstiger 50%.	Formålet framgår av saksbehandlers vurdering.
19/2871	Innvilget	Saksbehandler vurderer at søknaden ses på som en aktivitet under en større paraply og forutsetter at prosjektet opprettholder samarbeid med andre komplementære gründertiltak i kommunen for å sikre at ikke synergier går tapt.	Formålet framgår av saksbehandlers vurdering.

Vurdering av hvilket av næringsfondets formål som ligger til grunn for søknadsbehandlingen framgår av tre av de innvilgede og en av de avslåtte søknadene.

Fra næringsfondets retningslinjer punkt 3, generelle tilskuddsvilkår:

«Ved søknad om tilskudd fra næringsfondet skal følgende opplysninger oppgis/vedlegges: Regnskapstall og/eller budsjett, investeringsplan, kostnadsoverslag, forretningsplan, markedsvurderinger, m.m.».

Næringsavdelingen har gitt revisjonen tilbakemelding om deres tolkning av denne setningen i retningslinjene.

«Næringsavdelingen tolker setningen over til at «og/eller» kan settes mellom hvert punkt slik at ingen av disse er påkrevd isolert sett. Dette understrekes ved at setningen avsluttes med «m.m.» for å påpeke at det finnes flere eksempler som kan være relevante, men ikke alene påkrevd. En søknad skal ha vedlagt relevant informasjon og bakgrunnstall, slik at det finnes grunnlag for å kunne ta stilling til søknaden/tiltaket – Dette har vært næringsavdelingens tolkning og etterstrebet praksis.»

Det følger videre av samme avsnitt i retningslinjene punkt 3: Før søknad behandles skal skatteattest være framlagt, og søker skal i søknaden gi en oversikt over alle offentlige tilskudd bedriften har mottatt de siste 3 år.

Tabell 4: Gjennomgang av søknader til kommunalt næringsfond – dokumentasjon

År	Arkivsak	Skatteattest	Regnskap/budsjett	Oversikt over alle offentlige tilskudd bedriften har mottatt de siste 3 år	Regnskapstall og/eller budsjett	Forretningsplan	Markedsvurderinger	Annet
2017	17/258	Nei	Nei	Ja*	Kostnads- og finansieringsplan framgår som eget punkt i søknadsskjema og er fylt ut av søker	Ikke vedlagt forretningsplan, men punkt om forretningside/mål og innhold med prosjektet er fylt ut i søknadsskjema	Ja, gjort av søker i søknaden	Prosjektbeskrivelse med økonomiplan er vedlagt søknaden
2017	17/457	Nei	Nei	Ja*	Kostnads- og finansieringsplan framgår som eget punkt i søknadsskjema og er fylt ut av søker	Ja	Ja, framgår av forretningsplanen	
2017	17/1028	Nei	Nei	Ja**	Kostnads- og finansieringsplan framgår som eget punkt i søknadsskjema og er fylt ut av søker	Ikke vedlagt forretningsplan, men punkt om forretningside/mål og innhold med prosjektet er fylt ut i søknadsskjema	Nei	
2017	17/1076	Nei	Nei	Ja**	Kostnads- og finansieringsplan framgår som eget punkt i søknadsskjema og er fylt ut av søker	Søknaden gjelder støtte til utarbeidelse av forretningsplan	Ja, framgår av søknaden	
2017	17/1388	Nei	Nei	Ja**	Kostnads- og finansieringsplan framgår som eget punkt i søknadsskjema og er fylt ut av søker	Nei	Nei	Gjelder bedriftsutvikling i en etablert bedrift hvor markedsanalyse blant annet er noe tilskudds-

								midlene skal brukes til.
2017	17/1586	Nei	Nei	Ja**	Kostnads- og finansieringsplan framgår som eget punkt i søknadsskjema og er fylt ut av søker	Nei	Det ligger en oversikt over den framtidige analysen som er planlagt som vedlegg til søknaden	Gjelder kartlegging/ analyse
2017	17/2580	Nei	Nei	Ja	Kostnads- og finansieringsplan framgår som eget punkt i søknadsskjema og er fylt ut av søker	Nei	Nei	
2017	17/2812	Nei	Nei	Ja**	Kostnads- og finansieringsplan framgår som eget punkt i søknadsskjema og er fylt ut av søker	Nei	Nei	
2017	17/3015	Nei	Nei	Ja*	Kostnads- og finansieringsplan framgår som eget punkt i søknadsskjema og er fylt ut av søker	Nei	Nei, noen vurderinger om markedet framkommer i søknaden	
2018	18/200	Nei	Nei	Ja	Kostnads- og finansieringsplan framgår som eget punkt i søknadsskjema og er fylt ut av søker	Nei	Nei	
2018	14/2494	Nei	Nei	Ja	Kostnads- og finansieringsplan framgår som eget punkt i søknadsskjema og er fylt ut av søker	Nei	Nei	Søknaden gjelder driftstilskudd
2018	18/604	Nei	Nei	Ja, men er ikke oppgitt beløp	Kostnads- og finansieringsplan framgår som eget punkt i søknadsskjema og er fylt ut av søker	Ja, vedlegg til søknaden kan ses på som en form for forretningsplan	Nei, men noen vurderinger av markedet framgår av vedlegg til søknad om videreføring av prosjekt	
2018	18/605	Nei	Nei	Ja	Kostnads- og finansieringsplan framgår som eget punkt i søknadsskjema og er fylt ut av søker	Ja, vedlegg til søknaden kan ses på som en form for forretningsplan	Nei, men noen vurderinger av markedet framgår av vedlegg til søknad	
2018	18/1104	Nei	Nei	Ja**	Kostnads- og finansieringsplan framgår som eget punkt i søknadsskjema og er fylt ut av søker	Nei	Nei	
2018	18/1659	Nei	Nei	Ja*	Kostnads- og finansieringsplan framgår som eget punkt i søknadsskjema og er fylt ut av søker	Ja	Nei, men noen vurderinger av markedet framgår av forretningsplanen	
2018	18/2446	Nei	Nei	Ja	Kostnads- og finansieringsplan framgår	Ja	Nei, men noen vurderinger	

					som eget punkt i søknadsskjema og er fylt ut av søker		av markedet framgår av forretningsplanen	
2018	18/3105	Nei	Nei	Ja**	Kostnads- og finansieringsplan framgår som eget punkt i søknadsskjema og er fylt ut av søker	Ja	Nei, men noen vurderinger av markedet er gjort i søknaden	
2018	18/3852	Nei	Nei	Ja	Kostnads- og finansieringsplan framgår som eget punkt i søknadsskjema og er fylt ut av søker	Nei	Nei	En prosjektbeskrivelse ligger vedlagt søknaden
2018	18/3858	Nei	Nei	Ja	Kostnads- og finansieringsplan framgår som eget punkt i søknadsskjema og er fylt ut av søker	Nei	Nei	En beskrivelse av mål og rammer for samarbeidsmodellen ligger vedlagt søknaden
2019	19/490	Nei	Nei	Ja	Kostnads- og finansieringsplan framgår som eget punkt i søknadsskjema og er fylt ut av søker	Nei	Nei	En beskrivelse for aktivitetsrammen ligger som vedlegg til søknaden
2019	19/1127	Nei	Nei	Ja	Kostnads- og finansieringsplan framgår som eget punkt i søknadsskjema og er fylt ut av søker	Nei	Nei	
2019	19/2143	Nei	Nei	Ja	Kostnads- og finansieringsplan framgår som eget punkt i søknadsskjema og er fylt ut av søker	Nei	Nei	En beskrivelse for aktivitetsrammen ligger som vedlegg til søknaden
2019	19/2871	Nei	Nei	Ja**	Kostnads- og finansieringsplan framgår som eget punkt i søknadsskjema og er fylt ut av søker	Nei	Nei	Søknaden gjelder tilskudd til forprosjekt

* Ifølge søknad er det ikke mottatt midler, men det er oppgitt hvilke andre tilskuddsordninger det er søkt midler fra

** Opplyst at det ikke er mottatt tilskudd fra andre

Gjennomgang av saksmappene viser at skatteattest ikke er vedlagt noen av søknadene. Ut fra opplysningene som framgår av søknadene er de i de fleste tilfeller gitt en oversikt over alle offentlige tilskudd bedriften har mottatt de siste 3 år, eller opplyst at de ikke er mottatt offentlige tilskudd. Når det gjelder regnskapstall og/eller budsjett er ikke regnskap/budsjett vedlagt noen av søknadene. Investeringsplan og kostnadsoverslag framgår av alle søknadsskjema, og opplysninger om dette er fylt ut av søkerne. Svært få av søknadene er vedlagt en egen forretningsplan.

Tilskuddsform

Retningslinjene for næringsfondet har egne bestemmelser³² som omhandler vilkår for tildeling og de ulike tilskuddsformer. Av fondets bestemmelser punkt 5 framgår det at tilskuddsbeløp

³² Retningslinjer for næringsfond punkt 2

avhenger av hvilken tilskuddsform som legges til grunn for søknaden. Prosjekter med kapitalbehov under kr 25 000,- støttes ikke av næringsfondet.

Av tabellen under fremgår de ulike tilskuddsformene som danner grunnlag for størrelsen av utbetalinger fra fondene.

Tabell 5: Tilskuddsform og tilskuddsbeløp

Tilskuddsform	Tilskuddsbeløp
Bedriftsutvikling	Inntil 50%, maksimalt kr 50 000,- i tilskudd av totalt kapitalbeløp for tiltaket. For prosjekter som styrker kvinners sysselsettingsmuligheter inntil 75%
Investeringer	Inntil 50%, maksimalt kr 150 000,- i tilskudd av totalt kapitalbeløp for tiltaket. For prosjekter som styrker kvinners sysselsettingsmuligheter inntil 75%
Kommunalt tiltaksarbeid	Inntil 100%, maksimalt kr 300 000,- i tilskudd av totalt kapitalbeløp for prosjektet ³³
Kommunale grunnlagsinvesteringer	Inntil 100%, maksimalt kr 350 000,- i tilskudd av kapitalbehovet for prosjektet

Tabell 6: Tilskuddsform

År	Arkiv-sak	Søknad – Bedriftsrettet-/etablererstøtte	Søknadsbeløp	Innvilget beløp	Angitt tilskuddsform i vedtaket	Kommentar
2017	17/258	Bokprosjekt				Avslått
2017	17/457	Kartlegging og analyse av biomasse	200 000	200 000	Nei	
2017	17/1028	Mulighetsstudie/forretningsplan	110 000	110 000	Nei	
2017	17/1076	Utarbeidelse av forretningsplan	15 000	15 000	Nei	
2017	17/1388	Bedriftsutvikling				Avslått
2017	17/1586	Kartlegging/analyse	150 000	110 000	Nei	
2017	17/2580	Utleievirksomhet og utvikling av reiseliv og turisme				Avslått
2017	17/2812	Utvikling av forretningsplan	25 000	25 000	Nei	
2017	17/3015	Utvikling og produksjon av nettportal				Avslått
2018	18/200	Drift og vedlikehold				Avslått
2018	14/2494	Driftstilskudd	125 000	125 000	Nei	
2018	18/604	Videreføring av prosjekt				Avslått
2018	18/605	Design og salg av produkter	75 000	30 000	Ja	
2018	18/1104	Etablering bedrift				Avslått
2018	18/1659	Studietur og markedsarbeid				Avslått
2018	18/2446	Møteplass for kreativitet, nyskaping og entreprenørskap	50 000	50 000	Nei	
2018	18/3105	Investeringer	150 000	150 000	Ja	
2018	18/3852	Tursti	700 000	500 000	Nei	
2018	18/3858	Etablering av samarbeidsmodell	15 000	15 000	Nei	
2019	19/490	Arrangement				Avslått
2019	19/1127	Produktdesign og konsulenttjenester	40 000	25 000	Nei	
2019	19/2143	Leverandør-utvikling, innovasjon, nyskaping og rekruttering	100 000	100 000	Nei	
2019	19/2871	Forprosjekt	40 500	20 250	Nei	

³³ Det kan tegnes aksjer i utviklingsselskap, utleiebygg og lignende som kommunen finansierer alene eller i samarbeid med private interesser.

Tilskuddsform og kapitalbehov er avgjørende for størrelsen på tilskudd som gis. For tildelte tilskudd er tilskuddsform oppgitt i vedtaket på to av de 14 innvilgede søknadene.

Utbetaling av tilskudd – pliktig dokumentasjon

Tabell 7: Utbetaling av innvilgede søknader fra kommunalt næringsfond 2017 – 29.09.2019

År	Arkiv-sak	Innvilget beløp	Utbetalings brev sendt/kr	Dokumentasjon ihht retningslinjer	Kommentar
2017	17/457	200 000	200 000	Ja	Anmodning om utbetaling er sendt via www.regionalforvaltning.no . Det er gjennomført en forskuddsutbetaling på kr 100 000 og sluttutbetaling på kr 100 000. Kopi av faktura foreligger. Det foreligger revisors beretning til prosjektregnskapet.
2017	17/1028	110 000	110 000	Nei	Anmodning om utbetaling er sendt via www.regionalforvaltning.no . Det foreligger en statusrapportering for prosjektet. Det foreligger ikke bekreftelse på at denne er i henhold til retningslinjene og godkjent av næringssjefen. Det foreligger ikke kopi av betalte faktura og heller ikke revisors bekreftet prosjektregnskap. For aksjeselskaper skal revisorbekreftet byggeregnskap/prosjektregnskap fremlegges.
2017	17/1076	15 000	15 000	Nei	Anmodning om utbetaling er sendt via www.regionalforvaltning.no . Tilskuddet er utbetalt og det er bedt om at forretningsplanen ettersendes som dokumentasjon. Det foreligger ikke kopi av betalt faktura, kun et tilbud om utarbeidelse av forretningsplan.
2017	17/1586	110 000	110 000	Nei	Anmodning om utbetaling er ikke sendt via www.regionalforvaltning.no . Kopi av faktura foreligger. For aksjeselskaper skal revisorbekreftet byggeregnskap/prosjektregnskap fremlegges.
2017	17/2812	25 000			Det foreligger ikke dokumentasjon på at det er anmodet om utbetaling av tilskuddet.
2018	14/2494	125 000	125 000	Nei	Utbetalingsanmodning er ikke sendt via www.regionalforvaltning.no . Det er utbetalt kr 60 000 som forskudd og det resterende av driftstilskuddet på kr 65 000 er også utbetalt. Det foreligger anmodning om utbetaling fra regnskapsfører.
2018	18/605	30 000	30 000	Nei	Anmodning om utbetaling er sendt via www.regionalforvaltning.no . Det foreligger kopi av fakturagrunnlag og kostnadsrapportering. Det foreligger ikke bekreftelse på at denne rapporteringen er i samsvar med retningslinjene og godkjent av næringssjefen. Det foreligger ikke dokumentasjon på at faktura er betalt.
2018	18/2446	50 000			Det foreligger ikke dokumentasjon på at det er anmodet om utbetaling av tilskuddet i tilsendt saksmappe.
2018	18/3105	100 000	100 000	Nei	Anmodning om utbetaling er sendt via www.regionalforvaltning.no . Det er utbetalt totalt kr 100 000, kr 50 000 av disse er utbetalt på forskudd. Det foreligger kopi av fakturaer, men ikke dokumentasjon på at disse er betalt. Det foreligger ikke revisorbekreftelse slik det er krav om når det gjelder AS. I svarbrev om forskuddsutbetaling framgår det at det er søkt om ytterligere tilskudd som ligger til behandling. Ved svarbrev om utbetaling av andre halvdel av tilskuddet er det gitt avslag på søknad om ytterligere tilskudd.
2018	18/3852	500 000	500 000	Nei	Anmodning om utbetaling er sendt via www.regionalforvaltning.no . Det foreligger ikke kopi av faktura, bekreftelse på at faktura er betalt eller revisorbekreftet prosjektregnskap.
2018	18/3858	15 000	15 000	Nei	Anmodning om utbetaling er sendt via www.regionalforvaltning.no . Det foreligger

					ikke dokumentasjon av utgiftene i form av reiseregning, faktura el. Statusrapportering foreligger, men det foreligger ikke bekreftelse på at denne rapporteringen er i samsvar med retningslinjene og godkjent av næringssjefen. I svar på søknad fragikk det at utbetalingsanmodningen skulle vedlegges firmaattest, samt kopi av betalte fakturaer eller revisorbekreftet prosjektrapport. For AS skal revisorbekreftet byggeregnskap/prosjektregnskap framlegges.
2019	19/1127	25 000	25 000	Nei	Saksmappen inneholder ikke kopi av utbetalingsanmodning, men det vises til denne i utbetalingsbrevet. Det foreligger kopi reiseregning og faktura, men ikke dokumentasjon på at disse er betalt. Det foreligger ikke firmaattest.
2019	19/2143	100 000			Det foreligger ikke dokumentasjon på at det er anmodet om utbetaling av tilskuddet i tilsendt saksmappe.
2019	19/2871	20 250			Det foreligger ikke dokumentasjon på at det er anmodet om utbetaling av tilskuddet i tilsendt saksmappe.

I henhold til retningslinjene skal nødvendig dokumentasjon foreligge før innvilget tilskudd utbetales. Ifølge retningslinjene³⁴ skal det foreligge godkjent kopi av betalte faktura eller revisorbekreftet prosjektregnskap ved utbetaling av fondsmidler. Ved utredninger, produktutvikling, markedsanalyser og andre undersøkelser, skal rapport vedlegges og godkjennes av næringssjefen. Søker sender anmodning om utbetaling og utbetalingsbrev blir sendt søker. Utbetalingsbrev undertegnes av saksbehandler, og i en del tilfeller også av næringssjef i tillegg til saksbehandler. Av oversikten framgår det at det er anmodet om utbetaling av tilskudd i ti saker. Det foreligger pliktig dokumentasjon i en av disse sakene.

Vedtak

Det er fattet skriftlige vedtak i alle saker som er omfattet av undersøkelsen. Vedtaket framgår av vedtaksbrevet som sendes søker. Brevet er undertegnes av saksbehandler, og i noen tilfeller også av næringssjef i tillegg i tillegg til saksbehandler. I noen vedtaksbrev bes det om at regnskap/årsmelding for de neste 3 år blir sendt inn for å følge opp de som er innvilget tilskudd til næringsvirksomhet. Ifølge saksbehandler er dette noe kommunen i liten grad mottar. «Det er mest av alt en hjemmel for oss dersom vi ønsker å gå nærmere inn i saken før vi eventuelt utbetaler, eller behandler en ny søknad fra samme søker. Dersom vi ikke har noen såkalte «røde flagg», eller det ikke dukker opp noe i vår ordinære kommunikasjon ved oppfølging underveis i gjennomføringen, så er ikke dette noe vi har hatt for vane å kreve inn».

Klage

Retningslinjene angir at det er adgang til å påklage fattet vedtak etter forvaltningslovens § 28 og klagefristen er satt til tre uker fra det tidspunkt for mottak av underretning om vedtaket. Klagen skal framsettes skriftlig og nevne det vedtak det klages over, og bør også nevne de grunner klagen støtter seg til. Klagen skal framsettes for det organ som har fattet vedtaket og klagen skal oversendes klagenemnda for videre behandling dersom vedtaket opprettholdes³⁵. Det er informert om klageadgang i alle de gjennomgåtte vedtaksbrev. Ifølge opplysninger gitt av saksbehandler ved næringsavdelingen i Hammerfest kommune har det vært en klagesak i tidsrommet som omfattes av undersøkelsen. Klagen ble behandlet av saksbehandler, hvor en ny gjennomgang viste at avslaget delvis var gitt på galt grunnlag. Vedtaket ble opphevet. Søknaden ble ikke realitetsbehandlet da den inneholdt for lite informasjon til å kunne behandles slik den fremsto.

³⁴ Retningslinjer næringsfond, pkt 5 Vilkår for utbetaling av tilskudd

³⁵ Retningslinjer næringsfond punkt 8

Rapportering og internkontroll

I henhold til punkt 6 i retningslinjene skal administrasjonen utarbeide rapport for anvendelse av fondets midler hittil i år som framlegges Styret for miljø og utvikling to ganger i året. Budsjett og regnskap skal integreres i kommunens budsjett og regnskap i samsvar med gjeldende forskrifter. I tillegg skal det lages egne statusrapporter med samlet oppstilling av fondets inntekter og utgifter.³⁶ Det framgår ikke av møteinnkallinger og møteprotokoller fra Styret for miljø og utvikling at det har vært lagt fram rapporter for anvendelse av fondets midler eller egne statusrapporter som viser en samlet oppstilling av fondets inntekter og utgifter.

Av møteinnkallinger og møteprotokoller fra formannskapet i Hammerfest kommune er det behandlet en sak som gjelder disponering av Strategisk næringsfond hittil i år, sak PS 84/17. Det framgår ikke av møteprotokollene at det er orientert om anvendelsen av de øvrige næringsfondenes midler som egne saker i formannskapet i undersøkelsesperioden. Tertialrapporter legges fram for politisk nivå, og av tertialrapportene framgår i noen grad opplysninger om anvendelse av fondets midler:

*«Plan og utviklingsavdelingen har totalt sett et positivt avvik på kr.2 millioner pr.1 tertial 2017. De viktigste årsakene til dette er et mindreforbruk på administrasjonen (kjøp av konsulenttjenester), merinntekt på prosjekt Ren Havn,- som følge av tilskudd fra Staten, mindreforbruk på næringsavdelingen og strategisk næringsfond samt mindreforbruk på planavdelingen. Avvikene skyldes i all hovedsak at det er vanskelig å angi på forhånd når ulike inntekter og utgifter vil bli belastet, men ansvarsområdet ligger an til å få et positivt budsjettavvik ved utgangen av året».*³⁷

*«Plan og utviklingsavdelingen har totalt sett et positivt avvik på kr.1,4 millioner pr.2 tertial 2018. De viktigste årsakene til dette er lavere utbetaling av tilskudd enn forvente og høyere inntekt fra byggesaksgebyr og fra Kvalsund kommune. Avvikene skyldes i all hovedsak at det er vanskelig å angi på forhånd når ulike inntekter og utgifter vil bli belastet, men ansvarsområdet ligger an til å få et positivt budsjettavvik ved utgangen av året».*³⁸

*«Plan og utviklingsavdelingen har totalt sett et positivt avvik pr.1 tertial 2019. De viktigste årsakene til dette er lavere utbetaling av tilskudd enn forventet og høyere inntekt fra byggesaksgebyr. Avvikene skyldes i all hovedsak at det er vanskelig å angi på forhånd når ulike inntekter og utgifter vil bli belastet, men ansvarsområdet ligger an til å få et positivt budsjettavvik ved utgangen av året».*³⁹

Revisjonen har mottatt følgende opplysninger som gjelder rapportering til politisk nivå angående bruk av næringsfondsmidler:

«Når det gjelder rapportering for anvendelse av næringsfondsmidler, så ble dette gjort hovedsakelig til formannskapet i den perioden det er snakk om. Saksbehandlingen var delegert til næringsavdelingen og politikerne ble, så langt det lot seg gjøre, holdt relativt løpende orientert om status på bruken av næringsfondsmidlene muntlig, men også gjennom en grov oversikt for bruken av næringsmidlene generelt (se vedlagte diagram⁴⁰) samt Plan og Utviklingsavdelingens årsrapport til kommunestyret».

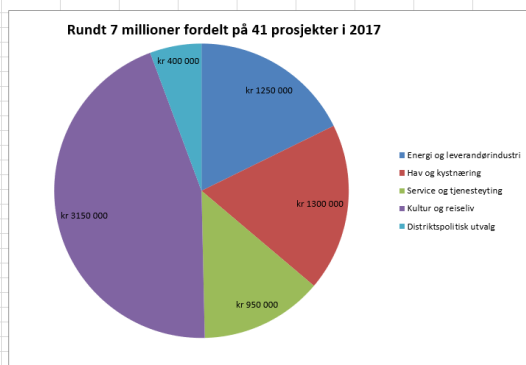
³⁶ Retningslinjer næringsfond punkt 7

³⁷ Tertialrapport 1. tertial 2017, Hammerfest kommune side 9

³⁸ Tertialrapport 2. tertial 2018, Hammerfest kommune, side 8.

³⁹ Tertialrapport 1. tertial 2019, Hammerfest kommune, side 8.

⁴⁰ Oversikt over bruken av næringsmidler generelt, diagrammet er oversendt revisjonen, men framgår ikke av årsrapporten til Hammerfest kommune for 2017.



Av årsrapportene til Hammerfest kommune for årene 2017-2019 framgår det opplysninger om fiskerifondet, men det gis ikke opplysninger knyttet til de øvrige næringsfondene⁴¹.

3.1.3 Vurdering

Ressurser

Vedtatte tiltak skal være prioritert med ressurser. Kommunens prioriteringer av ressurser til nærings- og utviklingsområdet kommer blant annet til uttrykk ved at det budsjetteres med midler til næringsfondene. Bevilgningene til næringsfond framgår av artsnivå i kommunens regnskap. Tertial og årsregnskapet legges fram for politisk behandling i henhold til forskrift om rapportering fra kommuner og fylkeskommuner. Ressurser i form av bevilgninger til næringsfond vil derfor ikke synliggjøres i budsjettoppstillingen hverken i tertial eller årsregnskapsrapportering, da disse kun framgår på artsnivå. Ved kommunestyrets behandling av årsbudsjettet for 2019 kom disse prioriteringene imidlertid eksplisitt til uttrykk gjennom kommunestyrets vedtak om økt bevilgning i forhold til administrasjonens forslag.

Så lenge bevilgede midler blir brukt i henhold til budsjettvedtaket er det ikke behov for avsetning til fond. Men om midlene ikke benyttes innen et regnskapsår så skal alle eksterne øremerkede midler avsettes til fond, slik at de ikke forsvinner i overskudd/underskudd i årsoppgjøret og dermed blir benyttet til noe annet enn de var tiltenkt. De bevilgninger som gjelder Hammerfest kommunes næringsfond er imidlertid interne midler hvor det ikke er krav om avsetning til bundne fond. Ifølge opplysninger fra kontaktperson i Hammerfest kommune opereres det ikke med søknadsfrist og søknader om tilskudd blir fortløpende behandlet. Det følger videre av den informasjon vi har fått fra kommunen: «Når det nærmere seg slutten av året blir det gjort en avveining på hva som skal prioriteres, mål mot eventuelle gjenstående midler, der «nedprioriterte» søknader har blitt behandlet mot det nye budsjettåret».

Som tabellen på side 12 viser, vil avvik mellom budsjettert beløp og bevilgninger framkomme som budsjettavvik på regnskapspostene. Når ubenyttede bevilgninger ikke ble avsatt til fond i 2017 og 2019 medførte dette en forbedring i næringsavdelingens resultat totalt for disse ansvarsene, og som følge av dette også i Hammerfest kommunes samlede regnskapsresultat på hhv kr 894 288 og kr 337 800. I 2018 medførte budsjettavviket at næringsavdelingens resultat ble svekket med kr 99 492 i næringsavdelingen og også i Hammerfest kommunes samlede resultat. Dette som følge av at de regnskapsførte tildelingene utgjorde et høyere beløp enn budsjetterte bevilgninger. Denne praksis er i tråd med det regelverk og de retningslinjer som framgår av kommunens budsjett og økonomireglement og revisjonens vurdering er at kommunens prioritering av ressurser til tildelinger fra næringsfondene kommer til uttrykk gjennom budsjettene som bevilges, og synliggjøres på artsnivå i detaljregnskapet.

⁴¹ Hammerfest kommunes årsrapport 2017 side 23-26, Hammerfest kommunes årsrapport 2018 side 22-25, Hammerfest kommunes årsrapport 2019, side 23-26.

Habilitet

Hammerfest kommune har vedtatt etiske regler som i noen grad berører saksbehandlers habilitet i forhold til saksbehandling og vedtak. Utover dette er det ikke etablert formaliserte rutiner for vurdering av saksbehandlers habilitet ved behandling av søknader om tilskudd fra næringsfond i kommunen. Revisjonen har ingen bemerkninger til dette. Revisjonen vil trekke fram at Hammerfest kommune har publisert informasjon om styrevervregisteret på sine hjemmesider. KS' styrevervregister er et webbasert register som skal gi oversikt over folkevalgte, ansattes og styremedlemmers verv og økonomiske interesser. Dette registeret er gratis og åpent for allmennheten. Tiltaket kan blant annet bidra til økt innsyn i folkevalgte og ansattes roller og verv slik at risikoen for uønsket rolleblanding reduseres. Revisjonen har registrert at Hammerfest kommunes folkevalgte og ledende ansatte framgår av dette registeret, noe som er i tråd med de etiske reglene i Hammerfest kommune.

Tildeling

Revisjonens vurdering er at Hammerfest kommune i all hovedsak tildeler midler fra næringsfondet i tråd med de prioriterte innsatsområdene som framgår av fondets bestemmelser, men tildelingene vurderes i liten grad eksplisitt opp mot fondets vilkår for tildelinger. Ved gjennomgang av søknader og saksutredninger finner vi at vilkårene for tildeling av tilskudd er til stede, men i de fleste tilfeller kommer det imidlertid ikke klart frem, hverken av saksutredning eller vedtak, hvordan innvilget tilskuddet kan stimulere til nyskaping, nyetablering, knoppskyting, kompetanseheving eller andre utviklingstiltak basert på varige og lønnsomme arbeidsplasser i samsvar med Kommuneplanens målsetninger strategisk næringsplan (SNP) og den til enhver tid gjeldende handlingsplan til SNP.

Revisjonen har funnet at samtlige av de 23 gjennomgåtte søknader om tilskudd fra næringsfondet i Hammerfest kommune i undersøkelsesperioden er sendt inn gjennom den offentlige søknadsportalen www.regionalforvaltning.no. Revisjonen har ingen merknader til dette.

Vår gjennomgang av notatene (saksutredningene) i saksmappene og vedtakene viser at det kun i fire tilfeller foretas en konkret vurdering av det omsøkte tiltaket opp mot fondets prioriterte formål og/eller satsningsområder som framgår av Strategisk næringsplan ved bevilgning av tilskudd. Eksempelvis er det i et tilfelle gitt driftstilskudd og i et annet tilfeller er det gitt avslag på tilskuddssøknad med begrunnelse av at en ikke finner det rimelig at Hammerfest kommune skal forestå den vesentligste delen av drift og vedlikehold. Her framgår det ikke av saksutredningen hva som ligger i en vurdering av hva som er en vesentlig del av drift og vedlikehold. Ut fra revisors syn ville en saksutredning som inneholder en vurdering av tildeling opp mot formålet, og et vedtak som også synliggjør dette, i større grad vært med på å ivareta prinsippet om likebehandling i forvaltningen.

Revisjonen vil bemerke at det bør være klart og tydelig hvordan vurderingen av hver enkelt søknad er gjort, slik at likebehandling, tillit og forutsigbarhet knyttet til saksbehandlingen sikres. Når det gjelder hensynet til etterprøvbarhet finner revisjonen at de vedtak som er gjort i de fleste tilfeller kan etterprøves ved å gjennomgå søknadene og innsendt dokumentasjon. Men for at revisjonen skal kunne gjøre en vurdering av om tilskudd tildeles i tråd med de prioriterte innsatsområdene har vi i de fleste tilfeller måttet gjennomgå alle saksdokumenter i den enkelte sak for å finne at tildelingen er i tråd med retningslinjene. En angivelse i vedtaket om hvilke av næringsfondets formål som ligger til grunn for vurderingen av søknaden, vil etter revisjonens vurdering forenkle kontrollen, og vil også ivareta hensynet til etterprøvbarhet med forvaltningen av næringsfondene i kommunen på en bedre måte.

Av retningslinjene framgår det at det ikke er anledning til samfinansiering mellom midler fra næringsfondet og midler som forvaltes av fylkeskommunen og Innovasjon Norge eller andre offentlige støtteordninger, noe som også er i tråd med avslag som er gitt i sak 2019/490. Her

er det i søknaden oppgitt at det tidligere er søkt og mottatt støtte fra offentlige instanser og også fra Innovasjon Norge. Av notat/saksframstilling framgår det at: *«Det vil si at prosjektet gjennom støtte fra FFK, og eventuelt Innovasjon Norge, kommer over 50% i offentlig støtte dersom kommunen også skulle gi tilskudd»*. Videre er det innvilget en søknad (sak 2019/2143) hvor det av vedtaket blant annet framgår: *«Det er en forutsetning for tilskuddet at den totale offentlige støtten ikke overstiger 50%»*. I finansieringsplanen for dette prosjektet framgår det at finansiering inkluderer beløp fra både Innovasjon Norge og FFK. Det vises i notatet/saksframstillingen til: *«...samtidig som den offentlige støtten ikke utgjør mer enn 50%, noe som er mer i tråd med tidligere praksis»*. Den praksis som det vises til framgår ikke av retningslinjene for næringsfondet. Revisjonen har derfor innhentet de nye retningslinjene for næringsfondet for å se om dette er etablert praksis som nå også framgår av retningslinjene for utdeling av tilskudd fra næringsfondet. Av retningslinjer vedtatt i fellesnemnda den 30. september 2019⁴² framgår det: *«Det er ikke anledning til samfinansiering mellom midler fra næringsfondet og midler som forvaltes av fylkeskommunen og Innovasjon Norge eller andre offentlige støtteordninger. Dette gjelder imidlertid ikke tilskudd til Strategiske utviklingsprosjekter, kommunalt tiltaksprosjekt og grunnlagsinvesteringer»*. En redegjørelse for på hvilket grunnlag retningslinjenes regler om samfinansiering fravikes burde etter revisjonens vurdering framgå av saksutredningen.

Ut fra revisjonens gjennomgang av de 23 saksmappene er det ingen av disse som inneholder skatteattest. Ifølge retningslinjene skal skatteattest være fremlagt før søknad behandles, og revisjonens vurdering er at dette er brudd på retningslinjenes bestemmelser. Det framgår av søknadene hvilke offentlige tilskudd bedriften har mottatt de siste tre år, der dette ikke framgår er det opplyst at det ikke er mottatt offentlige tilskudd. Ut fra revisjonens vurdering er dette i tråd med retningslinjenes bestemmelser, og vi har ingen merknader til dette.

Gjennomgang av søknadene som er omfattet av denne undersøkelsen viste at svært få av søknadene inneholder dokumentasjon som forretningsplan og markedsvurderinger. Dette er ut fra revisjonens syn viktige opplysninger som bidrar til å gi kommunen et godt grunnlag for å vurdere hvorvidt tiltakene er økonomisk realistiske og gjennomførbare, slik at de fører til blant annet nyetableringer og økt sysselsetting. Revisjonen har mottatt opplysninger om at næringsavdelingens forståelse og praksis med hensyn til hva som er pliktig dokumentasjon ved søknadsbehandling i undersøkelsesperioden har vært vurdert i hvert enkelt tilfelle. Revisjonen har ikke kommentarer til dette, men vi vil understreke at den vurdering som blir gjort med hensyn til hvilken dokumentasjon som anses som nødvendig bør framgå av den enkelte saksutredningen. Dette for at det i et kontrollhensyn skal være mulig å etterprøve. En tydeliggjøring av den dokumentasjon som er vurdert som nødvendig i forbindelse med den enkelte søknad om tilskudd fra næringsfondet vil også gjøre det lettere å etterprøve med hensyn til likebehandling i forvaltningen.

Tilskuddsform

Revisjonens gjennomgang av tildelinger viser tildelingsbeløpene varierer fra kr 15 000 og opp til kr 500 000. Da det i saksutredning og vedtak i liten grad framgår hvilken tilskuddsform tilskuddet gis på bakgrunn av, kan ikke revisjonen gi en vurdering av dette knyttet til den enkelte tildeling.

Samtlige av søknadene er levert på søknadsskjema RF 13.50 – Kommunalt næringsfond som gjelder søknad om Bedriftsrettet-/etablererstøtte. Revisjonen har gjennomgått saksbehandlers vurdering av søknadene, og tilskuddsform er kun oppgitt i to av de 14 innvilgede søknadene.

⁴² Retningslinjer for næringsfondet vedtatt i fellesnemnda 30. september 2019, pkt 3.

Tilskuddsform og kapitalbehov er avgjørende for størrelsen på tilskudd som gis, og en vurdering av dette ville etter det revisjonen ser være avklarende i forhold til beløpsstørrelsen på de tilskudd som innvilges.

Revisjonen vil bemerke at det i ett tilfelle innvilget driftstilskudd (sak 14/2494) mens det er gitt avslag på tilskudd begrunnet i at det ikke gis tilskudd til drift i en annen sak (sak 18/200). Da saksutredningen i liten grad knyttes opp mot en vurdering av eksplisitte tilskuddsformer er det usikkerhet knyttet til revisjonens vurdering av om tilskuddene gis i henhold til tilskuddsform. Om tilskuddene tildeles fra post tilskudd næringsvirksomhet (ansvar 1511), næringsprosjekter (ansvar 1512) eller Strategisk utvikling (ansvar 1513) framgår heller ikke av vedtakene. Revisjonens vurdering er at størrelsen på tilsagnsbeløpene kan trekke i retning av at tildelinger gis utover det maksimale beløp som følger av retningslinjene, men at det ligger stor usikkerhet i denne vurderingen da det ikke framgår av saksdokumentene hvilken tilskuddsform tilsagnsbeløpet er vurdert ut fra.

Vedtak

Vår gjennomgang viser at det er fattet skriftlig vedtak i alle sakene, og søkerne er orientert om vedtaket. Vedtak om tildeling av midler skal være basert på alle relevante opplysninger, og revisjonens vurdering er at saksbehandler i alle de undersøkte sakene har hatt et grunnlag for å vurdere søknadene, men at grunnlaget i liten grad vurderes opp mot eksplisitte formål som er omfattet av tilskuddsordningen. Revisjonen har funnet at vedtakene om avslag eller tildeling av midler fra kommunens næringsfond viser til og bygger på noen generelle opplysninger som stilles som vilkår for tildeling i henhold til fondets bestemmelser, men i liten grad gjengir det konkrete formålet som er grunnlaget for vedtaket.

Vår gjennomgang av svarbrev i undersøkelsen viser at gjennomsnittlig saksbehandlingstid for søknadene er på 46 dager. Lengste saksbehandlingstid var 176 dager og korteste saksbehandlingstid var 6 dager. Revisjonen vil bemerke at forvaltningslovens frist i mange tilfeller ikke overholdes da kun ti av de 23 kontrollerte søknadene er behandlet innen én måned etter mottak. Frist for å sende foreløpig svar er heller ikke fulgt. Ut fra den dokumentasjon revisjonen har mottatt er det kun sendt foreløpig svar i to av de 13 sakene hvor saksbehandlingstiden er utover én måned. Det foreligger ikke noen absolutte tidsfrister for når en sak skal være ferdig behandlet, men for saker som faller inn under bestemmelsene om enkeltvedtak er hovedregelen likevel slik at det skal gis foreløpig svar dersom en henvendelse ikke kan besvares innen én måned etter at den er mottatt. I henhold til forvaltningsloven § 11a første ledd kreves det at forvaltningsorganet skal forberede og avgjøre saken uten ugrunnet opphold. Dette kravet er skjønnsmessig og kan variere fra sak til sak. Det hele vil blant annet bero på sakens art, omfang og tilgjengelige ressurser.⁴³

Revisjonens gjennomgang viser at det er fattet skriftlige vedtak i alle de undersøkte sakene, og at søkerne er orientert om vedtaket gjennom brev. Ut fra revisors vurdering tilfredsstiller Hammerfest kommune kravet til skriftlighet etter forvaltningsloven § 23 i de undersøkte enkeltvedtakene.

Revisjonens gjennomgang viser at mange av vedtakene og utbetalingsbrevene som er omfattet av undersøkelsen er merket med unntatt offentlighet. Årsaken til dette er ifølge saksbehandler delvis manglende opplæring i saksbehandlingssystemet, men at det etterstrebes åpenhet så lang det lar seg gjøre. I en av de undersøkte saksmappene ligger det en innsynsbegjæring knyttet til en sak som er angitt med unntatt offentlighet. I svar på innsynsbegjæringen framgår det at det gis fullt innsyn. Dette underbygger saksbehandlers opplysninger om at koding med unntatt offentlighet delvis skyldes manglende opplæring og at det etterstrebes åpenhet i tråd med kommunen rutiner for innsyn. Revisjonen vil bemerke at næringsfondets midler er

⁴³ Woxholt, Geir (1999) *Forvaltningsloven med kommentarer*, s. 184-185.

offentlige midler og vedtaksbrev om tilsagn og avslag bør derfor så langt det lar seg gjøre innenfor offentlighetslovens regelverk være offentlige dokumenter. Hammerfest kommune har etablert rutine for innsyn som skal sikre at kommunen behandler innsynskrav i tråd med offentlighetsloven og innenfor de frister som gjelder. Revisjonen har ingen bemerkninger til dette.

Utbetaling av tilskudd

Revisjonen har gjennomgått kommunes utbetalinger av innvilgede tilskudd med tanke på om nødvendig dokumentasjon ligger ved utbetalingsanmodningen. I henhold til retningslinjene må godkjent kopi av betalte faktura eller revisorbekreftet prosjektrengskap vedlegges. Dokumentasjonskravene framgår også av vedtaksbrev. Til tross for dette viser revisjonens gjennomgang av tilsendte saksmapper at denne dokumentasjonen i svært mange tilfeller ikke ligger ved utbetalingsanmodningen. Når det gjelder aksjeselskaper opplyses det at revisorbekreftet byggregnskap/prosjektrengskap skal framlegges ved utbetalingsanmodning. Revisors gjennomgang av tilsendt dokumentasjon viser at av 15 søknader fra aksjeselskaper, ligger det bare ved revisorbekreftet prosjektrengskap ved en av utbetalingsanmodningene.

Revisjonens vurdering er at det i stor grad sendes utbetalingsbrev uten at all pliktig dokumentasjon ligger ved utbetalingsanmodningen.

Klage

Klagesaker skal behandles i henhold til forvaltningslovens krav og enkeltvedtak fattet av et kommunalt organ kan ifølge forvaltningsloven påklages. Hammerfest kommune har kun mottatt en klage i undersøkelsesperioden. Ut fra revisjonens vurdering er denne klagen behandlet i henhold til forvaltningslovens regler og av rett klageinstans. Alle vedtak som er omfattet av denne undersøkelsen inneholder opplysning om klageadgang etter forvaltningsloven § 28. Revisjonens vurdering er at klagesaken er behandlet i henhold til forvaltningslovens krav og det er opplyst om klageadgang i alle vedtaksbrev revisjonen har gjennomgått i denne undersøkelsen.

Rapportering og internkontroll

Rapportering av utvikling, status og ressursbruk knyttet til næringspolitiske virkemidler skal skje i henhold til regelverket. Videre skal kommunens engasjement i nærings- og utviklingsarbeidet skal være gjenstand for betryggende kontroll

Kommunen har rutiner for rapportering av utvikling, status og ressursbruk knyttet til næringspolitiske virkemidler. Men revisjonens vurdering er at disse rutinene i liten grad følges. Dette begrunnes i at undersøkelsen viser at det ikke rapporteres i henhold til vedtatte retningslinjer for næringsfond i Hammerfest kommune. I kommunens avlagte årsregnskap for årene 2017, 2018 og 2019 framgår det heller ikke spesifikk rapportering av bruk av budsjetterte midler til næringsfond. Oversikt over budsjett og bruk av næringsfond framgår kun av detaljregnskapet for disse årene. Revisor har gjennomgått møteinnkallinger og møteprotokoller fra Styret for miljø og utvikling, og det går ikke fram av disse at det har vært gjennomført rapportering i henhold til retningslinjene, hverken skriftlig eller muntlig. Av tertialrapport for 2. termin 2019 framgår det at den viktigste årsaken til at Plan og utviklingsavdelingen totalt sett har hatt et positivt avvik er «*lavere utbetaling av tilskudd enn forventet og at fakturering med Kvalsund ennå ikke er foretatt*»⁴⁴. Utover dette er ikke bruk av næringsfond kommentert i tertialrapporten.

Revisjonen har gjennomgått Hammerfest kommunes årsrapporter for årene 2017-2019 under avsnitt om næringsutvikling. Her er det gitt opplysninger om fiskerifondet knyttet til søknadsmengde og hva hovedtyngden av disse omfatter, men det gis ikke tilsvarende

⁴⁴ Tertialrapport 2. tertial 2019 – Hammerfest kommune side 8

opplysninger for tilskudd til næringsvirksomhet, næringsprosjekter og tilskudd til strategisk utvikling. Revisjonens vurdering er derfor at det i undersøkelsesperioden ikke er rapportert i henhold til retningslinjene som ble vedtatt av kommunestyret i Hammerfest kommune den 6. desember 2012.

Revisjonens vurdering er at Hammerfest kommune har etablert formaliserte rutiner for kontroll i forbindelse med utbetaling av tilskudd gjennom retningslinjene for næringsfondet. Revisjonen har ingen merknader til dette. Revisjonen vil imidlertid påpeke at disse rutinene i liten grad følges når det gjelder dokumentasjonskravet som stilles før utbetaling av tilskudd.

Kravet om rutiner for internkontroll framgår av flere regelverk. I henhold til forskrift for distrikts- og regionalpolitiske virkemidler § 23 skal forvaltere, i dette tilfellet Hammerfest kommune, etablere rutiner for å sikre god internkontroll slik at det er mulig å føre kontroll med at betingelsene for tilskuddet og vilkårene i tildelingen er oppfylt. Hammerfest kommune mottar ikke eksterne midler til næringsfond, men administrasjonssjefen er ansvarlig for å ha tilfredsstillende rutiner for internkontroll i Hammerfest kommune. Den gamle kommuneloven fra 1992, som er gjeldende for denne undersøkelsesperioden, hadde kun noen overordnede bestemmelser om internkontroll. I henhold til § 23 nr. 2 skal administrasjonssjefen sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll. Av kommunens årsmelding for 2017, 2018 og 2019 framgår det at kommunen har et kvalitets- og avvikssystem Quality Manager+ (QM+) som er godt implementert i hele organisasjonen. Dette systemet blir hovedsakelig brukt til avviksregistrering og tiltaksbehandling, men ifølge årsmeldingen er systemet også et internkontrollsystem for virksomhetens HMS-rutiner og rapporter.

Det er gitt delegert myndighet til rådmannen og særskilt myndighet er delegert Plan- og utviklingssjefen. Revisjonens gjennomgang av saksdokumenter viser at vedtak og utbetalingsbrev i varierende grad undertegnes av den som er gitt myndighet. I flere av de kontrollerte sakene er det kun saksbehandler som undertegner vedtaks- og utbetalingsbrev. Revisjonens vil bemerke at det som et ledd i kommunes internkontroll bør synliggjøres at flere enn en har vært involvert i tilsagnsvedtak og brev om utbetaling av midler fra næringsfondet.

4 KONKLUSJON

Skjer tildelinger av tilskudd fra Hammerfest kommunes næringsfond i tråd med regelverk og retningslinjer?

Revisjonens konklusjon er at Hammerfest kommune i all hovedsak tildeler tilskudd i tråd med de prioriterte innsatsområder som framgår av retningslinjene. Vi vil imidlertid bemerke at saksbehandling og vedtak med fordel kunne vært knyttet opp mot hvilket formål og tilskuddsform søknadene vurderes opp mot, dette for å tydeliggjøre at vilkår for tildeling er til stede. Retningslinjenes dokumentasjonskrav i forbindelse med søknadsbehandling er ifølge revidert enhet vurdert i hver enkelt sak, men framgår i liten grad av saksutredningene, og er derfor vanskelig for revisjonen å etterprøve. Dokumentasjonskravene som stilles i forbindelse med utbetaling av tilskudd er i liten grad oppfylt. Videre er rapporteringen av bruken av næringsfondsmidler svært mangelfull i forhold til retningslinjene for næringsfond i Hammerfest kommune. Konklusjonen har bakgrunn i følgende:

Retningslinjene stiller krav til hvilken dokumentasjon som skal foreligge før søknadsbehandling og revisjonen har ikke bemerkninger til næringsavdelingens tolkning og praksis med hensyn til dette. Men vi finner grunn til å bemerke at den vurderingen som foretas i den enkelte sak med hensyn til hva som er relevant og nødvendig dokumentasjon også bør framgår av saksutredningen. Dette for å kunne kontrollere og etterprøve søknadsbehandlingen med tanke på likebehandling i forvaltningen. Revisjonen vil påpeke at retningslinjene stiller krav til at skatteattest skal være framlagt før søknad behandles og vår gjennomgang viser at ingen av de kontrollerte saksmappene i undersøkelsesperioden er vedlagt denne. Retningslinjene stiller også vilkår for utbetaling av tilskudd, og revisjonens undersøkelse viser at vilkårene i svært liten grad er oppfylt ved utbetaling av tilskudd. Før utbetaling av midler er det viktig at pliktig dokumentasjon foreligger for å påse at midlene brukes i samsvar med formålet som ligger til grunn for vedtak om tildeling.

Vedtatte retningslinjer for næringsfond angir hvilke opplysninger som skal oppgis og hvilke vedlegg som skal følge ved behandling av søknader. Næringsavdelingens tolkning og praksis av retningslinjenes generelle tilskuddsvilkår har vært at ikke all opplistet dokumentasjon i retningslinjene nødvendigvis skal ligge ved søknadene. Slik retningslinjene er tolket og praktisert skal søknader ha vedlagt relevant informasjon og bakgrunnstall. Revisjonens vurdering er at en tydeliggjøring av hvilke opplysninger og dokumentasjon som er vurdert som relevant ved behandling av den enkelte søknad vil gjøre det enklere å etterprøve saksbehandlingen med tanke på likebehandling i forvaltningen. En skriftliggjøring av den vurdering som er foretatt med hensyn til hvilken dokumentasjon og informasjon som er vurdert som nødvendig for søknadsbehandlingen vil etter revisjonens vurdering derfor være en forutsetning for at kontrollorganer skal kunne føre kontroll med forvaltningens virksomhet.

Dokumentasjon i forbindelse med tildeling av midler og rapportering av bruk av midler er ut fra revisjonens syn viktige opplysninger som bidrar til å gi kommunen et godt grunnlag for å vurdere hvorvidt tiltakene er økonomisk realistiske og gjennomførbare og i tråd med formålet for næringsfondene. Ved utbetaling av midler stiller retningslinjene krav til hvilken dokumentasjon som skal foreligge før utbetaling. Før utbetaling av midler er det ut fra revisjonens syn viktig at nødvendig dokumentasjon foreligger for å påse at midlene brukes i samsvar med formålet som ligger til grunn for vedtak om tildeling. Revisjonens undersøkelse viser gjennomgående mangler i forhold til den dokumentasjon som i henhold til retningslinjene skal foreligge ved utbetaling av innvilgede søknader i undersøkelsesperioden.

Vedtak om tildeling av midler baseres etter revisjonens vurdering på relevante opplysninger, men vurderingen knyttes i mindre grad opp mot formålet, og angir i liten grad hvilket av

næringsfondets formål tilsagnet er vurdert mot. En tydeliggjøring av hvilket av næringsfondets formål som ligger til grunn for tildeling av tilskuddsmidler fra næringsfondet vil være med på å trygge forvaltningens krav til likebehandling, tillit og forutsigbarhet.

Det er fattet skriftlige vedtak i alle de undersøkte sakene, og revisjonen har konkludert med at dette er i tråd med forvaltningslovens bestemmelser. Revisjonens gjennomgang av saksbehandlingstid viser at ti av de 23 kontrollerte søknadene er blitt behandlet innen én måned etter mottak. Men revisjonen vil bemerke at det kun er sendt foreløpig svar i to av de 13 sakene hvor saksbehandlingstiden var på over en måned.

Alle vedtaksbrev som er gjennomgått i denne undersøkelsen inneholder opplysning om klageadgang og revisjonen har konkludert med at dette er i tråd med forvaltningslovens regler. Det har kun vært en klagesak i undersøkelsesperioden, og revisjonens konklusjon er at denne er behandlet av rett klageinstans. Det er ikke oversendt klagesaker til klagenemnda i undersøkelsesperioden.

Næringsfondet er offentlige midler og revisjonen vil bemerke at mange av vedtakene og utbetalingsbrevene som er omfattet av denne undersøkelsen er angitt å være unntatt offentlighet. Selv om disse dokumentene i praksis ikke håndteres som unntatt offentlighet, vil revisjonen påpeke at koding av dokumentasjon når det gjelder å unnta dokumentasjon fra offentlighet bør være sammenfallende med håndteringen av dokumentasjonen.

Kommunens prioriteringer av ressurser til nærings- og utviklingsområdet kommer blant annet til uttrykk ved at det budsjetteres med midler til næringsfondet. Rapportering er viktig for å synliggjøre at midlene benyttes i tråd med bevilgninger og retningslinjer for næringsfond. Revisjonen har konkludert med at rapportering om utvikling, status og ressursbruk knyttet til næringspolitiske virkemidler i liten grad skjer i henhold til retningslinjene for næringsfondet i Hammerfest kommune.

Hammerfest kommune har etablert formaliserte rutiner for kontroll i forbindelse med utbetaling av tilskudd, men revisjonen har konkludert med at disse i liten grad følges når det gjelder dokumentasjonskravet som retningslinjene stiller før utbetaling av tilskudd. Revisjonens gjennomgang av saksmappene viser at vedtaks- og utbetalingsbrev i mange tilfeller kun undertegnes av saksbehandler. Revisjonen vil bemerke at vedtaks- og utbetalingsbrev bør undertegnes av den som er gitt delegert myndighet til å fatte vedtak. Gjennom dette synliggjøres det at flere enn saksbehandler har vært involvert i tilsagnsvedtak og brev om utbetalinger fra næringsfondet.

5 ANBEFALINGER

Med bakgrunn i hovedfunnene som er gjort i denne undersøkelsen vil revisjonen anbefale at Hammerfest kommune:

- Påser at søknader om tilskudd fra næringsfondet inneholder dokumentasjon i henhold til næringsfondets retningslinjer ved søknadsbehandling, tildeling og utbetaling av tilskudd
- Innretter saksbehandlingen slik at formål og tilskuddform som ligger til grunn for vedtaket framgår av vurderingen.
- Utarbeider rapport for bruk av fondets midler og legger denne fram for Styret for miljø og utvikling i henhold til retningslinjene for næringsfondet
- Utarbeider statusrapporter med samlet oppstilling av fondets inntekter og utgifter i henhold til vedtatte retningslinjer for næringsfondet
- Utarbeider rutiner og prosedyrer for kvalitetskontroll av saksbehandlingen av søknader om tilskudd fra næringsfondet

6 KILDER OG LITTERATUR

Lovverk

- Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) av 25. september 1992
- Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) av 10. februar 1967

Utredninger

- NOU 2019:5 Ny forvaltningslov – Lov om saksbehandlingen i offentlig forvaltning (forvaltningsloven)

Kommunale dokumenter

- Hammerfest kommune: Økonomiplan 2017-2020
- Hammerfest kommune: Økonomiplan 2018-2021
- Hammerfest kommune: Økonomiplan 2019-2022
- Hammerfest kommune: Kommunedelplan: Strategisk næringsplan 2009-2018
- Hammerfest kommune: Kommuneplanens samfunnsdel for 2015-2027
- Hammerfest kommune: Tertialrapporter 2017-2019
- Hammerfest kommune: Årsrapport 2015
- Hammerfest kommune: Årsrapporter 2017-2019
- Budsjett og økonomireglement, vedtatt av Hammerfest kommunestyre 06.04.2017
- Etiske regler, vedtatt av Hammerfest kommunestyre 05.02.2015
- Rutine for innsyn, Hammerfest kommune, arkivref: 2020/4564
- Retningslinjer for næringsfond i Hammerfest kommune, vedtatt av kommunestyret 06.12.2012
- Hammerfest kommune: Rådmannens delegasjonsreglement vedtatt 08.05.2017
- Møteinnkallinger og møteprotokoller fra Styret for miljø og utvikling i Hammerfest for perioden 2017-2019

Litteratur:

Woxholt, Geir (2009) *Forvaltningsloven med kommentarer*.

Internettkilder

Hammerfest kommune:

<http://www.hammerfest.kommune.no>

<https://hammerfest.kommune.no/politikk-og-organisasjon/om-kommunen/organisering/administrativ-organisering/>

Regionalforvaltning.no: Fagsystem for tilskuddsforvaltning:

<http://www.regionalforvaltning.no>

<https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/regional--og-distriktpolitikk/regional-naringsutvikling/kommunaleregionale-naringsfond-knf/id662990/>

KS: Styrevervregister:

<http://www.styrevervregisteret.no>

VEDLEGG 1: RÅDMANNENS KOMMENTARER



Hammerfest kommune
Hámmerfeastta suohkan

Rådmann

Vest-Finnmark kommunerevisjon IKS
Boks 1023
9503 ALTA

Dato: 12.04.2021
Vår ref.: 2020/9120
Deres ref.:
Saksbeh.: Leif Vidar Olsen
Telefon: 78 40 25 04

Forvaltningsrapport - Hammerfest kommune, forvaltning av næringsfond - rådmannens uttalelse

Rådmannen har gjennomgått høringsutgaven til forvaltningsrapporten «Hammerfest kommune, forvaltning av næringsfond».

Jeg har gjennomgått rapporten med vekt på revisjonens konklusjoner, vurderinger og anbefalinger.

Rådmannen har ingen merknader til rapporten.



Med hilsen
Leif Vidar Olsen
rådmann

Kopi: Hammerfest kommune, plan og næring

Besøksadresse:
Rådhusplassen 1
Postadresse:
Postboks 1224 9616 HAMMERFEST

Telefon:
78 40 20 00
Tlf sentralbord:
78 40 20 00

Bankkonto:
1506.30.66815
Org. nr:
921 770 669

E-post:
postmottak@hammerfest.kommune.no
www.hammerfest.kommune.no

VEDLEGG 2: METODE OG GJENNOMFØRING

Generelt om forvaltningsrevisjon

Forvaltningsrevisjon er en lovpålagt oppgave. Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av kommunens/fylkeskommunens økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets/fylkestingets vedtak og forutsetninger.

Herunder om:

- a) forvaltningen bruker ressurser til å løse oppgaver som samsvarer med kommunestyrets/fylkestingets vedtak og forutsetninger,
- b) forvaltningens ressursbruk og virkemidler er effektive i forhold til målene som er satt på området,
- c) regelverket etterleves,
- d) forvaltningens styringsverktøy og virkemidler er hensiktsmessige,
- e) beslutningsgrunnlaget fra administrasjonen til de politiske organer samsvarer med offentlige utredningskrav,
- f) resultatene i tjenesteproduksjonen er i tråd med kommunestyrets eller fylkestingets forutsetninger og/ eller om resultatene for virksomheten er nådd.

Formålet med forvaltningsrevisjon er å bidra til:

- økt produktivitet, effektivitet og måloppnåelse
- at kommunal virksomhet drives i samsvar med regelverket
- å skaffe fram informasjon som gir grunnlag for kommunestyrets/fylkestingets tilsyn med forvaltningen

Det er kontrollutvalget i den enkelte kommune/fylkeskommune som skal påse at kommunens/fylkeskommunens virksomhet jevnlig blir gjenstand for forvaltningsrevisjon. Kontrollutvalget skal minst en gang i valgperioden utarbeide en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon, som skal vedtas av kommunestyret/fylkestinget.

Det er kommunens/fylkeskommunens revisor som gjennomfører selve forvaltningsrevisjonen. Utførelsen skal skje i tråd med god kommunal revisjonsskikk, herunder RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon (vedtatt av styret i Norges kommunerevisorforbund).

Sluttproduktet i hver forvaltningsrevisjon er en rapport som oversendes til behandling i kommunens/fylkeskommunens kontrollutvalg. Kontrollutvalget rapporterer videre til kommunestyret/fylkestinget om de gjennomførte prosjektene.

Bestilling fra kontrollutvalget

Revisor må gjennomføre forvaltningsrevisjonen i samsvar med kontrollutvalgets bestilling.⁴⁵

Undersøkelsen vil bli gjennomført på bakgrunn av følgende hovedproblemstilling vedtatt av kontrollutvalget i Hammerfest kommune den 17. oktober 2018 i sak 13/8:

Skjer tildeling av tilskudd fra Hammerfest kommune næringsfond i tråd med regelverk og retningslinjer?

Kontrollutvalget overlater til revisjon å utarbeide underproblemstillinger og eventuelle øvrige tilleggsproblemstillinger i tilknytning til hovedproblemstillingen.

Kontrollutvalget vedtar i tillegg følgende innspill til prosjektet:

Følgende tas med som innspill til prosjektets momentliste:

- *Rapporteres det i henhold til retningslinjene?*
- *Hvor mange klager foreligger i undersøkelsesperioden, og hvor mange saker oversendes klagenemnda? Inneholder klagen fellestrekk?*

⁴⁵ RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon, pkt. 10.

- *Er saksbehandlingstiden på søknader i henhold til regelverket?*
- *Hvordan profileres næringsfondet ut til publikum? Er det brukervennlig?*
- *Blir midlene brukt i tråd med retningslinjene?*
- *Dersom bruken av tildelte midler er i strid med retningslinjene, hvordan følges dette opp?*

Oppstart

Revisor skal sende oppstartsbrev til administrasjonssjefen så tidlig som mulig i prosjektet.⁴⁶ Oppstartsbrev ble sendt rådmannen i Hammerfest kommune den 25. september 2020. Den 29. september 2020 fikk revisjonen tilbakemelding om at rådmannen utpekte plan og næringssjef som kontaktperson for prosjektet.

Oppstartsmøte ble avholdt på Teams den 6. oktober 2020.

Datainnsamling

Revisor må innhente data i tilstrekkelig omfang til å kunne gjøre vurderinger og svare på problemstillingen(e) i undersøkelsen. Eksempler på metoder som kan benyttes er intervju, spørreskjema, observasjon, dokumentanalyse, statistiske analyser, regnskapsanalyse og systemanalyse.⁴⁷ I den grad det er tjenlig, bør det benyttes flere metoder for innsamling av data (data- og metodetriadangulering).

Nedenfor redegjør vi nærmere for de metoder for innsamling av data som er benyttet i denne undersøkelsen.

• Dokumentanalyse

Revisjonen ba om en oversikt over alle innkomne søknader i den overnevnte perioden, og fikk på bakgrunn av dette tilsendt en oversikt over innkomne søknader i perioden. Av oversikten framgikk det at Hammerfest kommune i denne perioden hadde mottatt 49 søknader. Av disse var 28 innvilget, 15 avslått, 2 kansellert og 3 søknader trukket. I gjennomgangen har vi tatt for oss alle dokumentene tilknyttet den enkelte saken, herunder søknad med vedlegg, saksframlegg samt vedtak i saken. Revisjonen har gjennomgått 23 søknader om tilskudd fra kommunens næringsfond fra perioden 1. januar 2019 – 29.09.2019.

Revisjonen hadde i utgangspunktet planlagt å reise ut til kommunen for å gjennomføre mappegjennomgang, men på grunn av smittesituasjonen rundt Covid 19 ble saksmappene oversendt revisjonen elektronisk via Altinn. Revisjonen har også gjennomgått relevante kommunale dokumenter, herunder ulike kommunale planer og handlingsplaner, årsmelding, årsregnskap, årsbudsjett og møteprotokoller.

• Elektronisk korrespondanse

Revisjonen har hatt fortløpende elektronisk korrespondanse med kontaktperson i Hammerfest kommune. Gjennom korrespondansen har revisjonen kartlagt kommunens rutiner og praksis i forbindelse med behandlingen av tilskuddssøknader. Kontaktperson(ene) har fortløpende besvart spørsmålene, oversendt dokumentasjon og kommet med avklaringer der revisjonen har hatt behov for det.

Gyldighet og pålitelighet

I valg av metode må revisor sikre dataens relevans (gyldighet/validitet) i forhold til problemstillingen(e).⁴⁸ Datainnsamlingen må gjennomføres på en måte som sikrer dataens pålitelighet (reliabilitet). Gyldigheten av dataene (relevans) er sikret ved at all datainnsamling er gjort med utgangspunkt i revisjonskriteriene. Dette gjelder både hvilke dokumenter vi har innhentet, samt hvilke spørsmål vi har stilt. Alle innsamlede data er gruppert etter revisjonskriteriene. Dataens pålitelighet er sikret ved at fakta i rapporten er verifisert av

⁴⁶ RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon, pkt. 13.

⁴⁷ RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon, pkt. 26.

⁴⁸ RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon, pkt. 27.

informantene i undersøkelsen. Bruk av flere metoder for datainnsamling, samt revisjonens interne rutiner for kvalitetssikring bidrar også til å sikre at innsamlet data er pålitelig.

Verifisering

Data som er innsamlet ved hjelp av intervju skal som hovedregel verifiseres.⁴⁹ I praksis innebærer dette at et utkast til rapport blir sendt til informantene i revidert(e) enhet(er) for gjennomlesing. Dette gjøres for å unngå faktafeil, og for å sikre at det materialet som undersøkelsen bygger på blir mest mulig fullstendig og pålitelig.

Verifiseringsutgaven av rapporten ble sendt kontaktperson til gjennomgang av faktaopplysninger i rapporten den 19. februar 2021. Revisjonen mottok tilbakemelding fra kontaktperson den 5. mars 2021. Revidert enhet hadde en presisering i forhold til sin tolkning og praktisering av retningslinjenes punkt 3, generelle tilskuddsvilkår, som omhandler opplysninger/vedlegg som skal følge søknader om midler fra næringsfondet. Revisjonen har tatt dette inn i rapporten på side 18, og som følge av dette endret noe på vår vurdering og konklusjon omkring hvilke opplysninger og dokumentasjon som skal vedlegges søknadene om tilskudd fra næringsfondet. Kontaktperson har også opplyst at det har kommet nye retningslinjer etter undersøkelsesperioden, hvor den viktigste forskjellen er at alle søknader med beløp over 50 000 kroner skal opp til politisk behandling. Dette får ikke betydning for revisjonens vurderinger og konklusjoner da forvaltningsrevisjonen kun omfatter søknader i perioden 01.01.2017 fram til 29.09.2019.

Intern kvalitetssikring

Utføring av forvaltningsrevisjon skal kvalitetssikres.⁵⁰ Kvalitetssikringen skal sikre at undersøkelsen og rapporten har nødvendig faglig og metodisk kvalitet. Videre må det sikres at det er konsistens mellom bestilling, problemstillinger, revisjonskriterier, data, vurderinger og konklusjoner.

Forvaltningsrevisor Ranveig Olaussen har vært prosjektleder for forvaltningsrevisjonsprosjektet og forvaltningsrevisor Kjerstin Johnsen har vært prosjektmedarbeider. Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor har vært Viggo Johannessen, som har stått for kvalitetssikringen av rapporten. Kvalitetssikringen har bestått av gjennomgang og tilbakemeldinger knyttet til verifiseringsutgave og ferdig rapport.

Høring

Administrasjonssjefen skal gis anledning til å gi uttrykk for sitt syn på de forhold som fremgår av rapporten.⁵¹ Høringssvaret skal vedlegges rapporten som går til behandling i kontrollutvalget.

Rapporten ble sendt på høring den 31. mars 2021. Revisjonen mottok rådmannens svar den 12. april 2021.

⁴⁹ RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon, pkt. 29.

⁵⁰ RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon, pkt. 45.

⁵¹ RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon, pkt. 16.

VEDLEGG 3: UAVHENGIGHETSVURDERING

Innledning

Ifølge kommuneloven § 24-4 skal revisor være uavhengig og ha godandel. Nærmere krav til revisors uavhengighet ogandel følger av forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16-19. Kravene til uavhengighet og objektivitet gjelder for alle som utfører revisjon for kommunen, herunder regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Dette omfatter både oppdragsansvarlig revisor, medarbeidere på oppdraget og eventuelt andre som er engasjert på oppdraget.

Vest-Finnmark kommunerevisjon IKS har et kvalitetskontrollsystem i samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQC 1). Kvalitetskontrollsystemet omfatter dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering. Som en del av kvalitetskontrollsystemet har vi rutiner for å følge opp og sikre at revisjonsteamet har tilstrekkelig uavhengighet.

Ifølge kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 19 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Egenvurderingen følger nedenfor.

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors vurdering av uavhengighet - Hammerfest kommune

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Overordnet krav til uavhengighet (§ 16)	Undertegnede bekrefter at det ikke foreligger spesielle forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet.
Tilknytning til den reviderte virksomheten (§ 17)	Undertegnede har ikke selv eller nærstående som har en slik tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.
Stillinger i kommunen (§ 18 a)	Undertegnede har ikke stillinger eller verv i kommunen.
Stillinger i virksomhet (§ 18 b)	Undertegnede har ikke andre stillinger i en virksomhet som kommunen deltar i eller er eier av, utover at Vest-Finnmark kommunerevisjon IKS (Vefik IKS) utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.
Medlem av styrende organer (§ 18 c)	Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i eller er eier av, utover at Vefik IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.
Deltakelse eller funksjoner i annen virksomhet (§ 18 d)	Undertegnede deltar ikke i, eller har funksjoner i en annen virksomhet, som kan medføre at revisors interesser kommer i konflikt med interessene til kommunen, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til revisor.
Rådgivning eller andre tjenester (§ 18 e)	Før slike tjenester gjør undertegnede en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art med hensyn til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 18 e, utfører vi ikke tjenesten. Revisor vurderer hvert enkelt tilfelle særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Undertegnede er bevisst på at også slik veiledning må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger. Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor kommunen som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.
Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver (§ 18 f)	Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor Hammerfest kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.
Fullmektig for den revisjonspliktige (§ 18 g)	Undertegnede opptre ikke som fullmektig for Hammerfest kommune.

Viggo Johannessen

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor